

PUB. OVIDII.
NASONIS
TRISTIVM

LIBRI V.
Cum ovo qui. Gudam

Cum Annotationibus
minimè rejiciendis.

Ex collatione Exemplarium, à
Quamplurimis menais purgatis.

LONDINI,

Excudebat T. Rattcliff & T. Daniel, pro
Societate Stationariorum. 1670.

Sm. 7 653A / 164

12.10.0

1607 / 2542

Richard Daininger
his Book

1692

Richard Parmenter
his Booke
1692

PUB. OVID. NASONIS.

De Tristibus, Lib. I.

ELEGIA I.

Alloquitur librum, ut Romam vadat; & quid
ei faciendum sit, admonet.

PArve (nes invideo) sine me, liber, ibis in urbem: Ex Temo
Hei mihi, quod domino non licet ire tuo! Romani.
Vade, sed incultus, qualem decet exulis esse: Quò.
Infelix, habitum temporis huius habe.
Nec te purpureo velent vaccinia succo:
Non est conveniens luctibus ille color.
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur:
Candida nec nigrâ cornua fronte geras.
Nec fragili geminae poliantur pumice frontes,
Hirsutus sparsis ut videre comis.
Felices ornent hæc instrumenta libellos:
Fortune memorem te decet esse meæ.
Neve liturarum pudeat: qui viderit illas,
De lacrymis factas sentiat esse meas.
Vade, liber, verbisque meis loca grata saluta:
Contingam certè, quo licet, illa pede.
Si quis, ut in populo nostri non immemor illo,
Si quis, qui, quid agam, fortè requireret, erit:
Vivere me dices; salvum tamen esse negabis:
Id quoque quod vivam, munus habere Dei.
Atq; ita tu tacitus, querenti plura, Legendum:
Ne, quæ non opus est, fortè loquare, cave.
Protinus admonitus repetet mea crimina Lector,
Et peragar populi publicis ore reus:
Tu cave defendas quamvis mordebere dictis;
Causa patrocini non bona major erit.
Invenies aliquem, qui me suspiret ademptum,
Carmina nec fœcis perlegat ista genis:
Et tacitus secum, ne quis malus audiat, optet,
Sit mea leniro Casare poëta levis.

Cedrina
oleo char-
tas contra
caricem il-
linebant.

Dicas.

Quod opus
non.

TRISTIUM.

Nos quoq; quisquis erit, ne sit miser ipse, precamur
Placatos miseris qui volet esse deos:

Quaeque volet, rata sint; ablataq; principis ira
Sedibus in patriis det mihi posse mori.

ut peragas mandata, liber, culpabere forsan:
Ingentique minor laude ferere mei.

Judicis of-
ficiū.

Judicis officium est, ut res, ita tempora rerum
Quaerere: quaesito tempore, tutus eris.

Alacritas
ad poëna-
ta.

Carmina proveniunt animo deducta sereno:

Nubila sunt subitus tempora nostra malis.

Carmina seceſsum, scribentis & oīa querunt:

Me mare, me venti, me fera jactat hyems.

Carminibus ~~meus~~ omnis abest, ego perditus ense

Hæsurum jugulo jam puto, jamque meo.

Hæc quoque, quæ facio, judex mirabitur æquus

Scriptaque cum veniā qualiacumq; leget.

Da mihi Mæoniden, & tot circumſpice casus;

Ingenium tantis excidet omne malis.

Denique securus fama, liber, ire memento:

Nec tibi sit lecto displicuisse pudor.

Non ita se nobis præbet fortuna secundam,

ut tibi sit ratio laudis habenda tuæ.

Donec eram sospes, tituli tangebar amore,

Quarendique mihi nominis ardor erat.

a Simulo.
Studium
obfuit
Ovidio.

Carmina nunc (a) si non, studiumq; quod obfuit, odi,

Sit satis ingenio sic fuga parva meo.

I tamen, & pro me tu, cui licet, aspice Romam:

Dū facerent, possem nunc meus esse liber!

Nec te, quod venias magnam peregrinus in urbem,

Ignotum populo posse venire puta.

ut titulo carcas, ipso noscère colore,

Disſimulare velis te licet esse meum.

Clam tamen inrato; ne te mea carmina ledant;

Non sunt, ut quondam plena favoris erant.

Si quis erit, qui te, quod sis meus, esse legendum

Non putet, è gremio rejiciatque suo.

Libri amo-
rum ob-
fuerunt
Ovidio.

Inſpice, dic, titulum: non sum præceptor amoris;

Quas meruit poenas jam dedit illud opus.

Forſitan expeſtes, an in alta palatia miſſum

Scandere te jubeam, Caſareamque domum.

Ignoscant

Ignoscant angusta mihi loca, diique locorum :

Venit in hoc illa fulmen ab arce caput.

Sunt equidem, memini, mitissima sedibus illis,

Numina; sed timeo, qui nocuere, deos.

Terretur minimo penae stridore columba

unguibus, accipiter, saucia facta tuis.

Nec procul à stabulis audei discedere, siquæ

Excussa est avidi dentibus agna lupi.

Vitaret cælum Phaethon, si viveret; & quos

Optarat stultè, tangere nollet, equos.

Me quoque, quæ sensi, fateor Jovis arma timere;

Me reor infesto, cum tonat, igne peti.

Quicumque Aigolicâ de classe Capharea fugit;

Semper ab Eubœicis vela retorquet aquis.

Et mea cymba semel vastâ percussa procellâ,

illum, quo laesa est, horret adire locum.

Ergo cave, liber, & timidâ circumspice mentem;

Et satis à mediâ sit tibi plebe legi.

Dum petit infimis nimium sublimia pennis

Icarus, Icaris nomina fecit aquis.

Difficile est tamen, hic remis utaris, ææ aurâ,

Dicere; consilium resque locusque dabunt.

Si poteris vacuo tradi, si cuncta videbis

Mitia, si vines frugerit ira suas :

Si quis erit, qui de dubitantem & adire timentem

Tradat, & antè tamen pauca locutus; adi.

Luce bonâ, dominoque tuo felicior ipso,

Pervenias illuc, & mala nostra leves.

Namque ea vel nemo, vel qui mihi vulnera fecit,

Solus Achilleo tolerare more potest.

Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto :

Nam spes est animi nostra timore minor.

Quæque quiescebat, ne mota reseruiat ira,

Et pœnæ tu sis altera causa, cave.

Cum tamen in nostrum fueris penetrare receptus;

Contigerisque tuam scrinia parva domum;

Aspicies illic positos ex ordine fratres,

Quos studium cunctos evigilavit idem.

Cætera turba palam titulos ostendit apertos,

Et sua detectâ, nomina fronte gerit.

Icari ex-
emplum.

Occasiones
in dandis
liceris quæ-
rendæ.

Sunt enim
& ingenio-
rum liberi.

Libii
amoris.

Tres procul obscurâ latitantes parte videbis,
Hi quoque, quod nemo nescit, amare docent.
Hos tu vel sagras; vel si satis oris habebis,
Quod potius facito, Telegonosque voces.
Deque tuis, monos, si qua est tibi cura parentis,
Ne quinquam, quamvis ipse docebit, ames.

Memor-
proles
Ovidii.

Sunt quique mutatae ter quinq; volumina formae,
Nuper ab exequiis carmina raptâ meis.
Hu mando dicas, inter mutata referri
Fortunae vultum corpora posse mea.
Namque ea dissimilis subito est effœta priori;
Fœndaque nunc, aliquo tempore læta fu t.
Plura quidem mandare tibi, si queris, habebam:
Sed vereor tardæ causa fuisse moræ.
Et si, quæ subeunt, tecum, liber, omnia ferres,
Sai conlato magna futurus eras.
Longa via est, prope ra. Nobis habitabitur orbis
ultimus, à terrâ terra remota meâ.

ELEGIA II.

Supplicatio ad Deos, ut ab imminente naufragio
eum incolumem servent. (sunt?

Dii maris & cœli (quid enim nisi vota super-
sovere quassatae parcite membra ratis,
Neve, precor, magna subscribite Caesaris ira:
Sæpe premente deo fert deus alter opem.
Mulciber in Trojam, pro Troja statit Apollo:
Aqua Venus Iovis, Pallas iniqua fuit.
Oderat Atram p opior Saturnia Turno;
Illi tamen Veneris numine tutus erat.
Sæpe ferox cantum patuit Neptunus Ulysses:
Erravit patrio sæpe Minerva suo.
E nobis aliquod (quamvis distemus ab illis)
Quis vetat irato numen adesse Deo?
Vt bœ miser frustra non proficiencia perdo:
Ipsa graves spargunt ora loquentis aquae:
Terribilisque Noius jactat mea diœta, precesque,
Ad quos mittuntur, non finit ire deos.
Ergo videm venti, nè causa ledar in unâ,
Velaque, nescio quò, vota que nostra ferunt.

Me miserum, quanti montes voluntur aquarum !

Hyperbole.

Jam jam tacturos sidera summa putes.

Quanta diducto subsidunt equore valles !

Jam jam tacturas Tartara nigra putes.

Quocumq; aspicio, nihil est nisi pontus & aether :

Mare

Fluctibus hic tumidus, nubibus ille minax.

Scythicum.

Inter utrumq; fremunt immani murmure venti,

Nescit cui domino pareat unda maris.

Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu;

Nunc Zephyrus sero vespere missus adest :

Nunc gelidus sicca Boreas bacchatur ab Arcto,

Nunc Notus adversa praelia fronte gerit.

Rektor in incerto est; nec quid fugiatve peratve

Invenit : ambigua ars stupet ipsa malis.

Scilicet occidimus : nec spes est ulla salutis :

Dumque loquor, vultus obruit unda meos.

Opprimet hanc animam fluctus; frustra que precamur

Ore necaturas accipiemus aquas

At pia nil aliud quam me dolet exule conjux;

Conjux

Hoc unum nostri scitque gemitque mali.

Nasonis.

Nescit immenso jactari corpora ponto,

Nescit agi ventis, nescit adesse necem.

O bene, quod non sum mecum conscendere passus;

Ne mihi mors misero bis patienda foret.

At nunc, ut peream, quoniam caret illa periclo,

Dimidia certe parte superstes ero :

Hei mihi ! quam celeri micuerunt nubila flamma !

Quantus ab aethereo personat axe fragor ?

Nec levis laterum tabula feriuntur ab undis,

Quam grave balistae mœnia pulsat onus.

Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes;

Decuma-

Posterior nono est, undecimoque prior.

num fl-

Non lethum timeo, genus est miserabile bethi :

ctum in-

Demite naufragium, mors mihi munus erit.

telligit.

Est aliquid, fatorq; suo ferrorq; cadentem

In solidâ moriens ponere corpus humo :

Et mandare suis aliqua, & sperare sepulchrum;

Mare mul-

Et non aequoreis piscibus esse cibum

tis pro sca-

Fugite me dignum tali nece; non ego solus

pulchro.

Hic velor : immeritos cur mea poena trahit ?

Pro superi, vivideſq; Dei, quibus æquora curæ !

utraq; jam veſtras ſiſtite turba minas,

Quàmque dedit vitam mitiſſima Cæſaris ira,

Hanc ſinite infelix in loca juſſa feram.

Si, quoniam merui penam, me perdere vultis;

culpa mea eſt, ipſo judice, morte minor.

Mixture me Stygias ſi jam voluiſſet ad undas

Cæſar, in hoc veſtrâ non eguiſſet ope.

Eſt illi noſtri non invidioſa cruoris

Copia : quodque dedit, cum volet, ipſe feret.

Vos modò, quos certè nullo, puto, crimine læſi,

Conventu noſtris jam, precor, eſte malis.

Nec tamen, ut cuncti miſerum ſervare velitis,

Quod petiit, ſalvum jam caput eſſe poteſt.

ut mare ſubſidat, ventisq; ferentibus utar,

tu mihi parcatis non minus exul ero.

Non ego, divitias avidus ſine fine parandi,

Latum mutandis mercibus æquor aro :

Nec peto, quas quondam petii ſtudioſus, Athenas;

Oppida non Aſiæ non mihi viſa prius :

Non ut Alexandri claram delatus in urbem,

Delicias videam, Nile jocose, tuas :

Quòd facile eſt, opto ventos; (quis credere poſſet?)

Sarmatis eſt tellus, quam mea vela petunt.

Obligor ut taram ſeviſera litora Ponti;

Quòdque ſi à parvâ tam fuga tarda, queror.

Nefcio quo videam poſitos ut in orbe Tomitas,

Exilii fac o per mea vota viam

Si me diligitis, tantos compeſcite fluctus :

Pronâque ſint noſtræ numina veſtravari.

Sed magis odiftis, juſſæ me adventite terras;

Supplicii pars eſt in regione mori.

Ferte (quid hic facio?) rapidi mea corpora venti;

Aufertos ſi res cur mea vela vident?

Noluit hoc Cæſar; quid, quem fugat ille, tenetis?

Adſpiciat vultus Pontica terra meos.

Et jubet & merui : nec, quæ damna verit ille

crimina, deſendi ſâſve piumve puto.

Si tamen æſta Deos nunquam mortalia fallunt

A culpâ facinus ſcitis abeſſe meâ.

Nato A-
thenis c-
ruditus.

Alexandri-
nas delici-
as Quinti-
anus vocat.

Supplicii
pars pere-
grinari.

Immo ita si scitis; si me meus abstulit error,
 Stultaque mens nobis non scelerata fuit:
 Quod licet & minimis, domui si favimus illi:
 Si satis Augusti pulica iussa mihi:
 Hoc duce si duxi felicia secula, proque
 Cesare ibura, piis Caesaribusque, dedi:
 Si fuit hic animus nobis, ita parcite, divi:
 Sin minus; alta cadens obruat unda caput.
 Fallor? an incipiunt gravida evanescere nubes;
 Victaque mutari frangitur ira maris?
 Non casu vos, sed sub conditione vocati,
 Fallere quos non est, hanc mihi ferris opem.

Error is
 qualis fue-
 rit, non-
 dum liquet
 inter gram-
 maticos.

ELEGIA III.

Ut ex urbe Româ decesserit: nec non conjugis
 & suorum lacrymas memorat.

Cum subit illius tristissima noctis imago,
 Quæ mihi supremum tempus in urbe fuit.
 Cum repeto noctem, quâ tot mihi chara reliqui,
 Labitur ex oculis tunc quoque gutta meis.
 Jam propè lux aderat, quâ me discedere Cæsar
 Finibus extremæ jusserat Ausoniæ:
 Nec mens, nec spaciū fuerat satis apta parandi:
 Torpuerant longâ pectora nostra morâ.
 Non mihi servorum, comites nec cura legendi:
 Non aptæ profugo vestis, opisque fuit.
 Non aliter stupui, quàm qui Jovis ignibus ictus
 Vivit, & est vitæ nescius ipse suæ.
 Ut tamen hanc animi nubem dolor ipse removit,
 Et tandem sensus convalescere mei:
 Alloquor extremum mæstos abiturus amicos,
 Qui modo de multis unus & alter erat.
 Uxor amans flentem, flens acrius ipsa, tenebat,
 Imbre per indignas usque cadente genas.
 Nata procul Libycis aberat divisa sub oris;
 Nec poterat fati certior esse mei.
 Quocunq; adspiceres, luctus gemitusque sonabant
 Formaque non taciti funeris intus erat.
 Fæmina, virq; meo, pueri quoque fudere mœrent:
 Inque domo lachrymas angulus omnis habet.

Dies indi-
 cii exilii.

Si

Si licet exemplis in parvo grandibus uti;
 Hæc facies Trojæ, cum caperetur, erat.
 Intempeſta Jamq; quieſcebant voces hominûmq; canûmq;
 nox. Lunaque nocturnos alta regebat equos.
 * Ad huc. Hanc ego ſuſpiciens, & * ab hac Capitolia cernens,
 Capitolio Quæ noſtro fruſtrâ juncta fuere lavi;
 conjuncta Numina vicinis habitantia ſedibus, inquam,
 fuit domus Jamq; oculis nunquam templa videnda meis:
 Nafonis. Dûq; relinquendi, quos urbs habet alta Quirini,
 Eſſe ſalutati tempus in omne mihi.
 Et quanquam ſerò clypeum poſt vulnere ſumo;
 Attamen hanc odiis exonerare fugam.
 Cœleſtique viro, quis me deceperit error,
 Dicite: pro cuiſpâ nẽ ſcelus eſſe putet.
 ut, quæ ſentitis, pœnæ quoque ſentiat autor.
 Placato poſſim non miſer eſſe Deo.
 Hac prece adoravi ſuperos ego; pluribus uxor,
 Singultu medios impediẽte ſonos.
 Illa etiam ante lares paſſis proſtrata capillis,
 Contigit extinctos ore tremẽte focos:
 Multaque in adverſos effudit verba penates,
 Pro deplorato non valitura viro.
 Jamq; moræ ſpatium nox præcipitata negabat,
 Verſaque ab axe poli Parrhaſis Arctos erat.
 Ah! quoties aliquo dixi properante. Quid urges?
 Vel quò feſtinas ire, vel unde, vide.
 Quid facerem? blando patriæ retinebar amore;
 ultima ſed juſſæ nox erat illa fugæ.
 Ah! quoties certam me ſum mentitus habere
 Horam, præpoſitæ quæ foret apta viæ?
 Ter limen tetigi; ter ſum revocatûs: & ipſe,
 Indulgens animo, pes mihi tardus erat.
 Sepe vale diſto, rurfus ſum multa locutûs,
 Et quaſi diſcedens oſcula ſumma dedi
 Sepe eadem mandata dedi, meque ipſe feſelli,
 Reſpiciens oculis pignora chary meis. (inquam,
 Denique qui propero? Scythia eſt, quò mittimur,
 Roma relinquenda eſt: utraq; juſta mora eſt.
 Uxor in æternum vivo mihi viva negatur,
 Et domus, & fida dulcia membra domûs;
 Quosque

Scythia.

Quosque ego dilexi fratres uno nomine, sodales.

O mihi Thesea pectora a iunctis fide!

Dum licet, amplectar: nuaquam fortasse licebit.

Amplius: in lucro est, quæ datur hora, mihi.

Nec mora: sermonis verba imperfecta vel nullo,

Amplectens animo proxima quæ me mo.

Dum loquar, & flamus, cæli aridi sumus alto,

Stella gravis nobis, Lucifer ortus erat.

Dividor haud aliter, quàm si mea membra relin- Metius.

Et pars abrumoi corpore visa suo est. (quam:

Sic doluit Priamus tunc, cum in contraria versus Versos

ultores habuit proditionis equos.

equos.

Tunc vero exoritur clamor gemirusque meorum,

Et feriunt mœstæ pectora nuda manus:

Tunc verò conjux humeris abeuntis inherens,

Miscuit hæc lacrymis tristitia dextra meis:

Non potes avelli: simul hinc, simul ibimus ambo:

Tesequar, & conjux exulis exul ero.

Et mihi facta via est, & me capit ultima tellus:

Accedam profugæ sarcina parva rati.

Tu jubes à patria discedere Caesaris ira;

me pietas: pietas hæc mihi Caesar erit.

Talia tentabat, sic & tentaverat antè:

Vixque dedit victas militate manus.

Egredior (sive illud erat sine funere ferri)

Squallidus, immixtis hirta per ora comis.

Iterata

pietas.

Elarus

Naso.

Ille dolore amens, tenebris narratur obortis

Semianimis mediâ procubuisse domo;

utque resurrexit, sædatis pulvere turpi

Crinibus, & gelidâ membra levavit humo;

Se modò, desertos modò deplorasse penates,

Nomen & crepti sæpe vocasse viri;

Nec gemuisse minus, quàm si natæve, meumve

Vidisset structos corpus habere rogos;

Et voluisse mori, moriendo ponere sensus:

Respectuque tamen non perisse mei.

Vivat: & absentem (quoniam sic fata tulerunt)

Vivat, & auxilio sublevet usque suo.

Tingitur Oceano custos Erymanthidos urso,

Aquoreasque suo sidere turbat. aquas:

Metus au-
daces ran-
dem facit.

Nos tamen Iō itum non nostrā findimus æquor
Sponte, sed audaces cogimur esse metui.
Me miserum ! quantis nigrescunt æquora ventis;
Erutaque ex imis fervet arena vadis !
Monte nec inferior proræ puppique recurvæ
Insilit, & pictos verberat unda deos :
Pinæ texta sonant, pulsī frigidore rudentes :
Aggemit & nostris ipsa carina malis.
Navita confessus gelidum pallore timorem,
Jam sequitur victus, non regit arte ratem.
utque parum validus non proficiencia rector
cervicis rigide fræna remittit equo :
Sic non quò voluit, sed quò rapit impetus undæ,
Aurigam video vela dedisse rati.
Quòd nisi mutatas miserit Æolus anas,
In loca jam nobis non adeunda ferar.
Nam prociat Illyricis levâ de parie relictis.
Interdicta mihi cernitur Italia.
Desinat in ventas, queso, contendere terras,
Et mecum magno pareat una Deo.
Dum loquor, & cupio pariter, timeoque repelli,
Increpuit quam is viribus unda latus !
Pareite cærulei vos saltem numina Ponti,
Infestumque mihi sit satis esse Jovem :
Vos animam sævæ fessam subducite morti,
Si modò, qui perit, non periisse potest.

Nasoni
Italia in-
terdicta.

ELEGIA IV.

Ad amicum, qui etiam in adversis fidus
permanerat.

O Mibi post nullos unquam memorande sodales,
Et cui præcipuè fors mea visa sua est.
Antonitum qui me (meminī, charissime) primus
Ausus es alloquio sustinuisse tuo :
Quī mihi consilium vivendi mite dedisti,
Cum foret in misero pectore mortis amor.
Scis bene cui dicam, positis pro nomine signis,
Officium nec te fallit, amice, tuum.
Hæc mihi semper eruit imis infixæ medullis :
Perpetuusque animi debitor huius ero.

Spiritus

*Spiritus & vacuas prius hic tenuandus in auras
Ibit, & in tepido deseret ossa rogo;*

*Quam subeant animo meritorum oblivio nostro,
Et longa pietas excidat ista die.*

*Dii tibi sint faciles, & opus nullius egentem
Fortunam præsent, dissimilemque meæ.*

*Si tamen hæc navis vento ferretur amico,
Ignoraretur forsitan ista fides.*

*Theſea Pirithous non tam sensisset amicum,
Si non infernas virum adisset aquas.*

*ut foret exemplum veri Phocæus amoris,
Fecerunt furie, tristis Oreste, tue.*

*Si non Euryalus Rutulos cecidisset in hostes,
Hyrtacide Nisi gloria nulla foret.*

*Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum;
Tempore sic duro est inspicienda fides.*

*Dum juvat, & vulu videt fortuna gerere,
Indelibatæ cuncta sequuntur opes.*

*At simul innotuit, f. giunt : nec noscitur ulli,
Agminibus comitum qui modò cinctus erat.*

*Atque hæc, exemplis quondam collecta priorum,
Nunc mihi sunt propriis cognita vera malis.*

*Vix duo tresve mihi de tot superestis amici :
Cætera fortunæ, non mea, turba fuit.*

*Quo magis, ô pauci, rebus succurrite lapsis;
Et date naufragio lora tuta meo.*

*Neve metu falso nimium trepidate, timentes
Hac offendatur ne pietate Deus*

*Sape fidem adversis etiam laudavit in armis;
Inque suis amat hanc Cæsar, in hoste probat.*

*Causa mea est melior : qui non contraria fovi
Arma sed hanc merui simplicitate sugam.*

*Invigiles igitur nostris pro casibus, oro;
Imminui siquâ numinis ira potest*

*Scire meos casus si quis desiderat omnes,
Plus, quàm quod fieri res sunt ipsa, petit.*

*Tot mala sum passus, quor in æthere sidera lucent;
Parvaque quor siccus corpora pulvis habet :*

*Multaque credibili tulimus majora, ratamque,
Quamvis acciderint, non habitura fidem,*

Amicorum
fides rebus
adversis
elucet.

Fortuna
amices
conciliat.

Suo peri-
culo dis-
cere.

Fides in
hoste et-
iam lau-
danda.

Virgiliana
Pars imitatio.

Ulyssis &
Nafonis
collatio.

Ulyssis pe-
ricula fa-
bulos.

Pars etiam mecum quædam moriatur, oportet :
 Meque velim possit dissimulare regi.
 Si vox infragilis, pectus mihi firmius æve,
 Pluraque cum linguis pluribus ora forent;
 Non tamen id circo complecterer omnia verbis,
 Materiam vires exsuperante meam.
 Pro duce Neritio, docti, mala nostra, poetæ,
 Scribite : Neritio nam mala plura tuli.
 Ille brevi spacio multis erravit in undis
 Inter Duichias Iliacasque domos :
 Nos freta sideribus totis distantia mensos
 D tulit in Geticos Caesaris ira sinus.
 Ille habuit fidamque munum sociosque fideles :
 Me profugum comites asseruere mei.
 Ille suam lætus patriam victorque petebat;
 A patriâ fugio victus & exul ego.
 Nec mihi Dulichium domus est, Ithacæve, Samæve,
 (Pena quibus non est grandis abesse locis.)
 Sed, quæ de septem torum circumspicit orbem
 Montibus, imperii Roma deumque locus.
 Illi corpus erat durum, patiensque laborum :
 Invalidæ vires, ingenuæque mihi.
 Ille erat assidue sævis agitatius in armis :
 Assuetus studiis mollibus ipse fui.
 Me Deus oppressit, nullo mala nostra levante :
 Bellatrix illi diva ferebat opem.
 Cumq; minor Jove sit tumidis qui regnat in nudis,
 illum Neptunus, me Jovis ira premit.
 Adde, quod illius pars maxima ficta laborum;
 Ponitur in nostris fabula nulla malis.
 Denique quæsitos tregit tandem ille penates,
 Quæque diu petiit, contigit arva tamen :
 At mihi perpetuo patriâ tellure carendum est,
 Ni fuerit læsi mollior ira Dei.

ELEGIA V.

Ad Uxorem, cujus fidem & amorem,
 prædicat.

Nec tantum clario Lyde est dilecta poetæ;
 Nec tantum Cœo Battis amata suo est;
 Pectoribus

Pectoribus quantum tu nostris, uxor, inheres,
 Digna minus misero, non meliore viro.
 Te mea, suppositâ valmî trabe, fulta ruina est:
 Si quid adhuc ego sum, numeris omne tui est.
 Tu facis, ut spoliis non sim; nec nuder ab illis,
 Naufragiî tabulas, qui petiere mei.
 Utque rapax, stimulante fame, cupidusque erroris,
 Incustoditum captat ovile lupus:
 Aut ut edax vultur corpus circumspicit, ecquod
 Sub nullâ positum cernere possit humo:
 Sic mea nescio quis malè-fidus rebus acerbis
 In bona venturus, si paterere, fuit.
 Hunc tua per fortes virtus summovit amicos;
 Nulla quibus reddi gratia digna potest.
 Ergo quàm misero, tam vero teste probaris:
 Hic aliquod pondus si modò testis habet
 Nec probitate tuâ prior est aut Hectoris uxor,
 Aut comes extincto Laodamia viro.
 Tu si Maonium vatem sortita fuisses,
 Penelopes esset fama secunda tua.
 Sive tibi hoc debes, nullo pia facta magistro,
 Cumque novâ mores sunt tibi luce dari:
 Fœmina seu princeps, omnes tibi culta per annos:
 Te docet exemplum conjugis este bonæ;
 Assimilemque sui longâ assuetudine fecit:
 Grandia si parvis dissimulare licet, (vires;
 Hei mihi, non magnas quod habent mea carmina
 Nostraque; sunt meritis ora minora tuis!
 Si quid & in nobis vivi fuit antè vigoris,
 Extinctum longis excidit omne malis.
 Prima locum sanctas Heroidas inter haberes;
 Prima bonis animi conspicerere tui!
 Quantumcunq; tamen præconia nostra valebunt,
 Carminibus vires tempus in omne meis.

Ingenium
 calamita-
 ribus ob-
 nubilatur.

ELEGIA VI.

Ad Amicos, qui ejus imaginem auro inscul-
 pram habebant.

Siquis habes nostris similes in imagine vultus,
 Deme meis hederæ, Bacchica fersa, comæ:

Ista

Ingenii
monu-
menta ef-
figies veræ
sunt homi-
num. Me-
tamor. in-
jecta igni.

Summa
manus ab-
est Metam.
In non-
nullis non
contenti
satis est.

*Ista decent letos felicia signa poetæ;
Temperibus non est apta corona meis.
Hæc tibi dissimula, sentis tamen, omnia dici,
In digito qui me fersq; refersq; tuo:
Effigiemq; meam fulvo complexus in auro,
Chara relegati; quæ potes, ora vides.
Quæ quoties Spectas, subeat tibi dicere saltem
Quàm procul à nobis Naso sodalis abest!
Grata tua est pietas: sed carmina major ima,
Sunt mea; quæ mando qualiacunque legas.
Carmina mutatas hominum dicentia formas:
Infelix domini quod fuga rupit opus.
Hæc ego discedens, sicut bona multa meorum,
Ipse meâ posui mœstus in igne manu.
Utq; cremasse suum fertur sub stripite natum
Thestias, & melior matre fuisse soror:
Sic ego non meritos mecum peritura libellos
Imposui rapidis viscera nostra rogis:
Vel quòd eram Musas, ut crimina nostra, perosus:
Vel quòd adhuc crescens, & rude carmen erat.
Quæ, quoniam non sunt penitus sublata, sed extant,
(Pluribus exemplis scripta fuisse reor)
Nunc precor ut vivant; & non ignava legentium
Otia delectent, admoneantq; mei.
Non tamen illa legi poterunt patienter ab ullo,
Nesciat his summam si quis abesse manum.
Ablatum mediis opus est incudibus illud:
Defuit & scriptis ultima lima meis.
Et veniam pro laude peto; laudatus abundè,
Non fastiditus si tibi, lector, ero.
Hos quoq; sex versus in primâ fronte libelli,
Si præponendos esse putabis, habe:
Orba parente suo quicunque volumina cernis,
His saltem vestra detur in urbe locus.
Quosq; magis faveas, non hæc sunt edita ab illo:
Sed quasi de domini funere raptæ sui.
Quicquid in his igitur vitii rude carmen habebis
Emendaturus, si licuisset, eram.*

ELEGIA VII.

In amicum, qui illi pollicitam fidem fregerat.

IN Caput alta suum labentur ab æquore retrò

Flumina, conversis solque recurrit aquis :

Terra feret stellas, cælum findetur aratro :

Unda dabit flammæ, & dabit ignis aquas :

Omnia naturæ præpostera legibus ibunt ;

Parsque suum mundi nulla tenebit iter :

Omnia jam fient, fieri quæ possent negabam :

Et nihil est de quo non sit habenda fides.

Hæc ego vaticinor, quia sum deceptus ab illo,

Laturum misero quem mihi rebar opem.

Tantane te, fallax, sepere oblivia nostri ?

Afflictumque fuit tantus adire timor ?

ut neque respiceres, nec solarere jacentem,

Dure ? nec exequias prosequere meas ?

Illud amicitiae sanctum & venerabile nomen,

Re tibi pro vili, sub pedibusque jacet.

Quid fuit, ingenti prostratum mole sodalem

Visere, & alloqui parte levare tui ?

Inque meos si non lacrymas demittere casus,

Pauca tamen fisco verba dolore loqui ?

Idque quod ignoti faciunt, a valedicere saltem ?

Et vocem populi, publicæque, ora sequi ?

Denique lugubres vultus, nunquamque videndos.

Cernere supremo, dum licuitque die ?

Discendumque semel toto non amplius ævo

Accipere & parvi reddere voce, Vale ?

At fecere alii nullo mihi fœdere juncti,

Et lacrymas animi signa dedere sui.

Quid, nisi convictu, causisque valentibus essem,

Temporis & longi junctus amore tibi ?

Quid, nisi tot lusus, & tota mea seria nosse ?

Tot nossem lusus, seriaque ipse tua ?

Quid, si duxtaxat Roma mihi cognitus esses,

Ascitus toties in genus omne joci ?

Cunctane in æquorcos abierunt irrita ventos ?

Cunctane Lethæis mersa feruntur aquis ?

Non ego te genitum placidâ reor urbe Quirini,

urbe, meo quæ jam non adeunda peæ est ;

Amicitiae
sanctum
nomen.

a vel di-
cere.

Conjun-
ctus.

Ventos
verba su-
perre.

Sed scopulis Ponti, quos hæc habet ora, sinistri:
 Inque feris Scythiæ, Sarmaticiſque jugis.
 Silex intra Et tua sunt filicis circum præcordia venæ;
 præcordia. Et rigidum ferri semina pectus habet:
 Quæque tibi quondam tenero ducenda palato
 Plena dedit nutrix ubera, tigris erat:
 Aut mala nostra minis quàm non aliena putares,
 Duritiæque mihi non agerere reus.
 Sed quoniam accedit fatalibus hoc quoq; damnis,
 ut careant numeris tempora prima suis:
 Effice peccati nè ſim memor huius & illo
 Officium ut laudem, quo queror, ore tuum.

ELEGIA VIII.

Ad amicum, quod vulgus fortunam ſequatur.

Calamitas
 penuriam
 amicorum
 invenit.

Detur inoffenſæ vitæ tibi tangere metam,
 Qui legis hoc nobis non inimicus opus.
 Atque utinam pro te poſſent mea vota valere,
 Quæ pro me duros non tetigere Deos.
 Donec eris felix, multos numerabis amicos:
 Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris.
 Aſpicis ut veniant ad candida teſta columbæ
 Accipiat nullas ſordida turris aves.
 Horrea formicæ tendunt ad inania nunquam:
 NULLUS ad amiſſas ibit amicus opes.
 utque comes radios per Solis eunibus umbra eſt;
 cum latet hic preſſus nubibus, illa fugit:
 Mobile ſic ſequitur fortunæ lumina vulgus,
 Quæ, ſimul inductâ nube teguntur, abit.
 Hæc precor ut poſſiat ſemper tibi falſa videri:
 Sunt tamen eventu vera fatenda meo.
 Dum ſletimus, turbæ quantum ſatis eſſet, habebat
 Nota quidem, ſed non ambitioſa, domus,
 At ſimul impulſa eſt, omnes timuere ruinam,
 Cautaque communi terga dedere fugæ:
 Seva neque admiror metuant ſi fulmina, quorum
 ignibus afflari proxima quæque ſolent.
 Sed tamen in duris remanentem rebus amicum
 Quamlibet in viſo Cæſar in hoſte probat:

Nec solet irasci, (nec enim moderatior alter)
 Cum quis in adversis, si quid amavit, amat.
 De comite Argolico postquam cognovit Orestem,
 Narratur Pyladen ipse probasse Thoas.

*Quæ fuit Astoridæ cum magno semper Achille,
 Laudari solita est Hectoris ore fides.*

*Quodd pius ad manes Theseus comes iret amico,
 Tartareum dicunt indoluisse Deum.*

Enryali, Nisique fide tibi, Turne, relatâ.

Credibile est lacrymis immaduisse genas:

Est etiam miseris pietas, & in hoste probatur:

Hei mihi! quàm paucos hæc mea dicta movent!

Hic status, hæc rerum nunc est fortuna mearum,

Debeat ut Lacrymis nullus adesse modus.

At mea sint proprio quamvis mœstissima casu

Pectora, profecta facta serena tuo.

Hoc tibi venturum jam tum, charissime, vidi,

Ferret adhuc istam cum minus aura ratem.

Sive aliquod morum, seu vitæ labe carentis

Est precium; nemo pluris emendus erat;

Sive per ingenuas aliquis caput exulit artes;

Quelibet eloquio fit bona causa tuo.

His ego commotus dixi tibi protinus ipsi,

Scena manet dotes grandis, amice, tuas.

Hoc mihi non ovium fibræ, tonitrusq; sinistri,

Lingvæve servatæ pennæve dixit avis.

Augurium ratio est & conjectura futuri;

Hæc divinavi, notitiamque tuli:

Quæ quoniam vera est, tota tibi mente mihiq;

Gratulor, ingenium non latuisse tuum.

At nostrum tenebris utinam latuisset in imis;

Expediit studiis lumen abesse meis.

utque tibi profunt artes, facunde, severæ,

Dissimiles illis sic nocuere mihi.

Vitâ tamen tibi nota mea est, scis artibus illis

Auctoris mores abstinuisse sui.

Scis vetus hoc juveni lusum mihi carmen;

ut non laudandos, sicut tamen esse jocos.

Ergo ut defendi nullo mea posse colore,

Sic excusari crimina posse puto.

Quàm
 pauca a-
 micorum
 paria.

Amores
 Nasonis.

965

*Qua potes ; excusa , nec amici desere causam :
Quo pede cœpisti , sic bene semper eas.*

ELEGIA IX.

*Navim laudat quam in Corinthiaco
sinu habuit.*

Navis tu-
tela Pal-
ladis.

Quamli-
bet ante.

Cenchreis

Hectoris.

Navigatio
Ovidii

Tentyra.

Dardania.
a Darda-
no.

E St mihi, sitque precor, flavae tutela Minerva
Navis, & à picta casside nomen habet.
Sive opus est velis, minimam bene currit ad au-
Sive opus est remo, remige carpit iter. (ram ;
Nec comites volucris contenta est vincere cursu,
Occupat egressas qualibet arie rates.
Et patitur fluctus, fertque assilientia longè
Aquora, nec sævis vieta madescit aquis.
Illa Corinthiacis primum mihi cognita terris,
Fida manet trepidæ duxq; comesq; fuga :
Perq; tot eventus, & iniquis concita ventis
Aquora, Palladio nomine tuta fuit.
Nunc quoq; tuta, precor, vasti secet ostia Ponti,
Quasque petit Getici litoris intret aquas.
Quæ simul Eoliæ mare me deduxit in Helles,
Et longum tenui limite fecit iter ;
Fleximus in lævum cursus, & ab Hectoris urbe
Venimus in portus, Imbria terra, tuos.
Inde levi vento Zerinthia litora nacta,
Threiciam tetigit sessa carina Samon.
Saltus ab hac contrà brevis est stantira petenti :
Hac dominum tenuis est illa secuta suum.
Nam mihi Bosphoros placuit pede carpere campos,
Hellespontiacas illa reliquit aquas.
Dardaniamque petit auctoris nomen habentem,
Et te rusticola Lampface tuta Deo :
Quaque p. r angustas malè vestæ virginis undas,
Seslen Abydena separat urbe fretum.
Hincque Propontiacis hærentem Cyzicon oris,
Cyzicon Amonie nobile gentis opus.
Quaque tenent Ponti Byzania litora fauces ;
(Hic locus est gemini janua vastæ maris)
Ille, p. eror, evincat, propulsæque sortibus Austriis
Transcat instabiles strenua Cyaneas ;

*Eniuchosque sinus, & ab his per Apollinis urbem
Vesta sub Anchiali mœnia findit iter.*

*Inde Mesembraicos portus, & Opafon, & arces
Prætereat dictas nomine, Bacche, tuo.*

*Et quos Alcathœi memorant à mœnibus ortos
Sedibus his profugos constituisse lares.*

*A quibus adveniat Miletida sospes ad urbem.
Offensi quod me contulit ira Dei.*

Hæc se contigerint, merita cadet agna Minervæ: Agna Mi-
Non facit ad nostras hostia major opes (fratres, ne iux.

*Vos quoque Tyn daridæ, quos hæc colit insula,
Mite, precor, duplici nomen adeste rati.*

Viz.

*Altera namque parat Symplegadas ire per altas;
Scindere Bistonias altera puppis aquas.*

*Vos facite ut ventos, loca cum diversa petamus,
Illa suos habeat, nec minus ista suos.*

ELEGIA X.

Ad Lectorem, quod itinere hunc primum
Librum confecerit.

Littera quæcunque est toto tibi lecta libello,
Est mihi sollicito tempore facta via.

Aut hæc me, gelido tremere cum mense Decem- Liber Tri-
Scribentem mediis Adria vidit aquis: (bri, stium.

*Aut postquam bimarem cursu super avimus Isthmon
Alteraque est nostræ sumpta carina fuga:*

*Quod facerem versus inter fera murmura Ponti,
Cycladas Ageas obstupuisse puto.*

*Ipse ego nunc miror; tantis animique marisque
Fluctibus ingenium non cecidisse meum.*

*Seu stupor huic studio, siue est insania nomen,
Omnis ab hac curâ mens relevata mea est.*

*Sæpe ego nimboris dubius jactabar ab Hædis:
Sæpe minax Steropes fidere Pontus erat:*

*Fuscabatque diem custos Erima tibi dis uise,
Aut Hyadas sævis auxerat Auster aquis.*

*Sæpe maris pars intus erat: tamen ipse trementi
Carmina ducebam quæliacunque manu.*

*Nunc quoque contenti strident Aquilone rudentes,
Inq se modum tumuli concava surgit aqua:*

Carmini-
bus relax-
antur ani-
mi.

Attigero.

Avidæque
instructa.
Submissa
& edita &
mancipa-
ta.

Ipse gubernator tollens ad sidera palmas
 Exposcit votis, immemor artis, opem.
 Quocunque aspexi, nihil est nisi mortis imago:
 Quam dubiâ timeo mente, timensque precor.
 Contingam portum, portu terrebor ab ipso:
 Plus habet infestâ terra timoris aquâ.
 Nam simul insidiis hominum pelagique laboro,
 Et faciunt gemisos ensis & unda metus.
 Ille meo vereor nè speret sanguine prædam;
 Hæc titulum nostræ mortis habere velit.
 Barbarâ pars læva est avidæ substructa rapinæ,
 Quam cruor, & cædes, bellâque semper habent:
 Cùmque sit hybernis agitatam fluctibus æquor,
 Pectora sunt ipso turbidiora mari.
 Quò magis his debes ignoscere, candide Lector,
 Si spe sit (ut sunt) inferiora tuâ.
 Non hæc in nostris (ut quondam) scribimus hortis;
 Nec consuevit meum lætule corpus habes.
 Factor in indomito, brumali luce, profundo;
 Ipsaque cœruleis charta feritur aquis.
 Improba pugnat hyems: indignaturq; quòd ausim
 Scribere, se rigidas incutiente minas.
 Vincat hyems hominem; sed eodem tempore, queso,
 Ipse modum statuam carminis, illa suâ.

PUB. OVID. NASONIS.

De Tristibus, Lib. II.

ELEGIA I.

Ad Augustum Cæsarem.

Ingenium
Nasoni
obfuit.

Quid mihi Vobiscum est, infelix cura, libelli;
 Ingenio perii qui miser ipse meo?
 Cur modò damnatas repeto mea crimina Musas?
 An semel est poenam commerruisse parum?
 Carmino fecerunt, ut me cognoscere vellent
 Omne non fausto fœmina virque meo.
 Carmina fecerunt, ut me moresque notaret
 Jampridem invisâ Cæsar ab arte meos.

Deme-

Deme mihi studium, vitæ quoque crimina demes :

Acceptum refero versibus esse nocens.

*Hoc pretium vitæ vigilatorumq; laborum
cepimus : ingenio est pœna reperta meo.*

Si saperem, doctas odissem jure Sorores ,

Numina cultori pernicioſa ſuo.

At nunc (tanta meo comes eſt in ſania morbo)

Saxa memor refero rursus ad iſta pedem.

Scilicet ut victus repetit gladiator arenam ,

Et redit in tumidas nauſraga puppis aquas :

Forſitan, ut quondam Teuthrantia regna tenenti ,

Sic mihi res eadem vulnus opemq; feret.

Musaq; quæ movit , motam quoque leniet iram :

Exorant magnos crimina ſæpe Deos.

Ipſe quoque Auſonias Cæſar matreſque nurûſq;

Carmina turrigeræ dicere juffit Opi.

Jufferat & Phæbo dici , quo tempore ludos

Fecit , quos ætas aſpicit una ſemel.

Hiſ precor exemplis tua nunc, miſiſſime Cæſar,

Fiat ab ingenio mollior ira meo.

Iſta quidem juſta eſt ; nec me meruiſſe negabo :

Non adeo noſtro ſugit ab ore pudor.

Sed, niſi peccaſſem, quid tu concedere poſſes ?

Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit.

Si, quoties peccant homines , ſua fulmina mittat

Jupiter, exiguo tempore inermis erit.

Nunc , ubi detonuït, ſtrepituque exterruit orbem,

Puram diſcuſſis aëra reddit aquis.

Jure igitur genitorque Deûm rectorque vocatur ;

Jure capax mundus nil Jove majus habet.

Tu quoque cum patriæ rector dicare, paterque ,

utere more Dei nomen habentis idem :

Idq; facis, nec te quiſquam moderatiùs alter

Imperii potuit fræna tenere ſui.

Tu veniam Partho ſuperato ſæpe dediſti ,

Non conceſſurus quam tibi victor erat.

Divitiis etiam mu'tis, & honoribus auctos

Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.

Quæque dies bellum, belli tibi ſuſtulit iram :

Parsque ſimul templis utraque dona tulit.

*Carmina
Deos exo-
rant.*

*Augustus
pater pa-
triæ.
Numen.
Clementia
& liberali-
tas Augu-
ſti.*

utque tuus gaudet miles, qui vinceret hostem:

Sic, cur se victum gaudeat, hostis habet.

Causa mea est melior, qui non contraria dicor

Arma, nec hostiles esse secutus opes.

Per mare, per terras, per tertia numina juro;

Per te presentem conspicuumque Deum:

Hunc animum fuisse tibi, vir maxime; meque,

Quâ sola potui, mente fuisse tuum.

Optavi peteres cœlestia sidera tardè:

Parque sui turbæ parva precantis idem.

Et pia thura dedi pro te, cumq; omnibus unus

Ipse quoque adjuvi publica vota meis.

Quid referam libros illos, quoq; crimina nostra,

Mille locis plenos nominis esse tui?

Libri Ovi-
dii pleni
mentionis
Augusti.

Inspice magis opus, quod adhuc sine fine reliqui.

In non credendos corpora versa modos:

Invenies vestri præconia nominis illic;

Invenies animi pignora multa mei.

Non tua carminibus major fit gloria: nec quo,

ut major fiat, crescere possit, habet. (ferri

Fama Jovis superest, tamen hunc, sua facta re-

Et se materiam carminis esse juvat.

Cumq; Gigantei memorantur prælia belli;

Credibile est læum laudibus esse suis.

Te celebrant alii quanto decet ore, tuasque

Ingenio laudes uberiore canunt.

Sed tamen ut fuso taurorum sanguine centum,

Minima etiam Diis Sic capitur minimo thuris honore Deus.

Ab! feras, & nobis nimium crudeliter hostis,

Delicias legit qui tibi cunque meas;

Carmina ne nostris sic te venerantia libris,

Judicio possint candidiore legi.

Esse sed irato quis te mihi possit amicus?

Vix tunc ipse mihi non inimicus eram.

Cum cœpit quassata domus subsidere, partes

In proclivatas omne recumbit onus;

Curctq; fortunâ rimam faciente debiscunt:

Ipso suo quædam pordere tactarunt. (quaq;

Quædam. Erga hominum quæsitum odium mihi carminæ,

Debuit, est vulnus tumba secuta tuos,

At (nemini) vitamq; meam moresque probabas

Illo, quem dederas, prætereuntis æquo.

Quod si non prodest, & honesti gloria nulla

Redditur; at nullum crimen adeptus eram:

Nec male commissæ est nobis fortuna reorum,

usque decem decies inspicienda viris.

Res quoque privatas statui sine crimine iudex,

Deque meâ facta est pars quoque iusta fide.

Me miserum! potui, si non extrema nocerent,

Judicio tatus non semel esse tuo.

Ultima me perdunt: imoque sub æquore mergit

Inco'umem toties in præcella ratem.

Nec mihi pars nocuit, de gurgite parva: sed omnes,

Pressere hoc fluctus Oceanusque caput:

Cur aliquid vidi? cur noxia lumina feci?

Cur imprudenti cognita culpa mihi est?

Inscius Actæon vidit sine veste Dianam,

Præda suis canibus non minus ille fuit.

Scilicet in superis etiam fortuna luenda est:

Nec veniam, læso numine, casus habet.

Illâ nostra die, quâ me malus abstulit error,

Parva quidem periit, sed sine labe, domus:

Sic quoque parva, tamen patrio dicatur ut ævo

Clara, nec ullius nobilitate minor:

Et neque divitiis nec paupertate notanda est:

Unde sit in neutrum conspiciendus eques.

Sic quoq; nostra domus vel censu parva, vel ortu;

Ingenio certè non latet illa meo:

Quo videat quamvis nimium juveniliter usus;

Grande tamen toto nomen ab orbe fero;

Turbaq; doctorum Nasonem novit, & audet

Non fastiditis annumerare viris.

Corruit hæc igitur Musis accepta sub uno,

Sed non exiguo crimine lapsa domus:

Atque ea sic lapsa est, ut surgere, si modo læsi

Ematurus it Cæsaris ira, queat:

Cujus in eventu pœnæ clementia tanta est;

ut fuerit nostro lenior ira metu.

Vita data est, citraq; necem tui constitit ira,

O princeps parcè viribus use tuis.

Centrum;

viri.

Victa.

Una.

Ovidii do-
mus nobi-
litata in-
genio.

Exul Na-
so nullo
Senatus-
consulto.
Soleto.

Ovid. re-
legatus,
non exul.

Livia
Augusti.

Hic.

Insuper accedunt, te non adimente, paternæ
(Tanquam vitæ parum muneris esset) opes.
Nec mea decreto damnasti factū senatus;
Nec mea secreto iudice iussa fuga est.
Tristibus inuictus verbis (utā principe dignum est)
ulius es offensas, ut decet, ipse tuas.
Adde quod edictum, quamvis immitte minaxque,
Attamen in pœnæ nomine lenesuit:
Quippe relegatus, non exul dicor in illo;
Parcæque fortune sunt tibi verba meæ.
Nulla quidem sano gravior, mentisque potenti
Pœna est, quàm tanto displicuisse viro.
Sed solet interdum fieri placabile numen:
Nube solet pulsâ candidus ire dies.
Vidi ego pampineis oneratam vitibus ulmum
Quæ fuerat sævo fulmine tacta Jovis.
Ipse licet sperare vetes, sperabimus; atque
Hoc unum fieri te prohibente potest.
Spes mihi magna subit, cum te, mitissime Cæsar;
Spes mihi, respicio cum mea facta, cadit:
Et veluti ventis agitantibus æquora, non est
Æqualis rabies continuusq; furor;
Sed modo subsidant intermissiq; silescunt,
Vimq; putes illos deposuisse suam:
Sic abeunt redeuntque mei, variantq; timores,
Et spem placandi dantq; negantq; tui.
Per superos igitur, qui dant tibi longa, dabantq;
Tempora, Romanum si modò nomen amant:
Per patriam, quæ te tuta & secunda parente est,
Cuius & è populo pars ego nuper eram:
Sic tibi, quem semper factis animoq; mereris,
Reddatur gratæ debitus urbis amor:
Livia sic tecum sociales impleat annos;
Quæ, nisi te, nullo conjuge digna fuit:
Quæ si non esset, cœlebs te vita deceret,
Nullaque, cui posses esse maritus, erat.
Sospite sicte sit natus quoq; sospes; & olim
Imperium regat hoc cum seniore senex:
ut faciantq; tui sidus juvenile nepotes,
Per tua, perq; tui facta parentis eant:

Sic assueta tuis semper victoria castris,
 Nunc quoque se præstet notæque signa petat,
 Ausoniumque ducem solitis circumvolet alis,
 Ponat & in nitidâ laurea ferta comâ.
 Per quem bella geris, cujus nunc corpore pugnas,
 Auspicium cui das grande, deosque tuos:
 Dimidioque tui præsens, & respicis urbem:
 Dimidio procul es, sævaque bella geris:
 Hic tibi sic redeat superator victor ab hoste,
 inque coronatis fulgeat alius equis.
 Parce, precor, fulmenque tuum, fera tela reconde: Redde.
 Heu nimium misero cognita tela mihi!
 Parce pater patriæ, nec, nominis immemor hujus,
 Olim placandi spem mihi tolle tui.
 Non precor ut redcam (quamvis majora petitis,
 Credibile est magnos sæpe didisse deos)
 Mitius exilium si das propiusque roganti,
 Pars erit è pœnâ magna levata meâ.
 ultima perpectior medios projectus in hostes:
 Nec quisquam à patriâ longius exul abest.
 Solus ad egressus missus septemplex Istri,
 Parrhasiæ gelido virginis axe premor.
 Fax yges, & colchi, Matereæque turba, Getæque
 Danubii mediis vix prohibentur aquis.
 cumque alii tibi sint causâ graviore fugati;
 ulterior nulli, quàm mihi, terra data est.
 Longius hac nihil est, nisi tantum frigus & hostis,
 Et maris astricto quæ coit unda gelu.
 Hactenus Euxini pars est Romana sinistri:
 Proxima Basterne, Sauromatæque teneat,
 Hæc est Ausonio sub jure novissima: vixque
 Hæsit in imperii margine terra tui.
 unde precor supplex ut nos in tuta releges:
 Nesit cum patriâ pax quoque adempta mihi.
 Nè timeam gentes, quas non bene submovet Ister,
 Neve tuus possim civis ab hoste capi.
 Fas prohibet Latio quenquam de sanguine natum
 Caesaribus salvis barbara vincla pati.
 Perdiderim cum me duo crimina, cæcumen, & error;
 Alterius facti culpa silenda mihi.

Mitius ex-
 ilium o-
 rat.

Crimina
 Nafonis.

Nam

- Vulnera.** Nam tanti non sum, renovem ut tua tempora Cae-
 Quem nimio plus est indoluisse semel. (sar,
Lectus. Altera pars superest; quâ turpi crimine laesus,
 Arguor obsceni doctior adulterii.
 Fas ergo est aliqua cœlestia pectora falli,
 Et sunt notitiâ multa minora tuâ,
 utq; Deos cœlumque, simul sublime tuenti
 Non vacat exiguis rebus adesse Jovi:
 A te pendentem sic dum circumspicis orbem,
 Effugiunt curas inferiora tuas.
- Augusti carmina.** Scilicet imperii, princeps, statione relicta,
 Imparibus legeres carmina facta modis.
 Non ea te moles Romanis nominis urget,
 Inque tuis humeris tam leve fertur onus,
 Lusus ut possis advertere lumen ineptis,
 Excutiasque oculis otia nostra tuis.
 Nunc tibi Pannonia est, nunc Ilyris ora domanda:
 Rhetica nunc præbent, Thraciâq; arma, metum.
 Nunc petit Armenius pacem: nunc porrigit arcus
 Parthus eques, timidâ captaque signa manu:
- Germania** Nunc te prole tuâ juvenem Germania sentit;
 Bellaq; pro magno Cæsare Cæsar habet.
 Deniq; ut in tanto, quantum non extitit unquam,
 Corpore, pars nulla est, quæ caret imperio:
 Urbs quoq; te: & legum lassat tutela tuarum,
 Et morum, similes quos cupis esse tuis,
 Non tibi contingunt, quæ gentibus otia præstas:
 Bellaq; cum multis irrequieta geris.
 Miror in hoc, igitur tantarum pondere rerum
 unquam te nostros evoluisse jocos
 At si (quod mallet) vacuus fortasse fuisses:
 Nullum legisses crimen in arte mea.
- Evoluisse pentasyllabum.** Illa quidem fateor frontis non esse severæ
Amatorii libri. Scripta, nec à tan'o principe digna legi:
 Non tamen idcirco legum contraria jussis
 Sunt ea; Romanas trudiuntque nurus:
 Neve quibus scribam possis dubitare, libellus
 Quatuor hos versus è tribus unus habet.
- Ex I, libro de Arte.** Ejus procul vitæ tenues, insigne iudo is;
 Quæq; tegis medios insita longa pedes.

Nil, nisi legitimum, concessaq; furti, censemur:
 Inque meo nullum carmine crimen erit:
 Ecquid ab hac omnes rigidas submovimus arte,
 Quas sola contingi, vitæq; sumpta vetat?
 At matrona potest alienis artibus uti;
 Quodque trahat, quamvis non doceatur, habet.
 Nil igitur matrona legat, quia carmine ob omni
 Ad delinquendum doctior esse potest.
 Quodcunque attigerit (siqua est studiosa sinistri)
 Ad vitium more: instruit inde suos.
 mperit annales (nihil est hirsutius illis)
 Facta sit unde parens Ilia, nempe leget;
 Sumpserit Aeneadem genitrix ubi prima: requirer
 Aeneadum genitrix unde sit alma Venus.
 Persequar inferius (modò si licet ordine ferri)
 Posse nocere animis carminis omne genus.
 Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit,
 Nil prodest quod non ledere possit idem.
 Igne quid utilius? si quis tamen urere cœta
 Comparat; audaces instruit igne manus:
 Eripit interdum, modo dat medicina salutem:
 Quæque juvet, monstrat, quæq; sit herba nocens.
 Et latro, & cautus præcingitur ense viator:
 Ille sed insidias, hic sibi portat opem.
 Discitur innocuas ut agat facundia causas:
 Protegit hæc fontes, immeritosque premit.
 Sic igitur carmen rectâ si mente legatur,
 Constat nullo posse nocere morum:
 Et tandem vitium quicumque hinc concipit, errat;
 Et nimium scriptis arrogat ille meis.
 ut tamen hoc fatear: ludi quoq; semina prebent
 Nequitie; tolli tota theatra iube.
 Peccandi causam quam multis saepe deducunt
 Martia, cum durum sternit arena solum!
 Tollatur circus; non tuta licentia Circi est
 Hic sedet ignoto juncta puella viro,
 Cum quedam spatientur in hac, ut amator eadem
 Conveniat, quare porticus ulla patet?
 Quis locus est templis augustior? hæc quoq; vitet Porticus.
 In culpam siqua est ingeniosa suam.

Mores cu-
 jusque
 pro præ-
 ceptore
 sunt.

Cœperit.

Theatra.
 Campus
 Mart.
 Circus.

- Vulnera.** Nam tanti non sum, renovem ut tua tempora Cæ-
Quem nimio plus est indoluisse semel. (Sar,
- Lectus.** Altera pars superest; quæ turpi crimine læsus,
Arguor obscæni doctor adulterii.
Fas ergo est aliqua cœlestia pectora falli,
Et sunt notitiâ multa minora tuâ,
utq; Deos cælumque, simul sublime tuenti
Non vacat exiguis rebus adesse Jovi:
A te pendentem sic dum circumspicis orbem,
Effugiunt curas inferiora tuas.
- Augusti
carmina.** Scilicet imperii, princeps, statione relietâ,
Imparibus legeres carmina facta modis.
Non ea te moles Romanis nominis urget,
Inque tuis humeris tam leve fertur onus,
Lusibus ut possis advertere lumen ineptis,
Excusâsque oculis otia nostra tuis.
Nunc tibi Pannonia est, nunc Ilyris ora domanda:
Rhetica nunc præbent, Thraciâq; arma, metum.
Nunc petit Armenius pacem: nunc porrigit arcus
Parthus eques, timidâ captaque signa manu:
- Germania** Nunc te prole tuâ juvenem Germania sentit;
Bellaq; pro magno Cæsare Cæsar habet.
Deniq; ut in tanto, quantum non extitit unquam,
Corpore, pars nulla est, quæ caret imperio:
Urbs quoq; te: & legum lassat tutela tuarum,
Et morum, similes quos cupis esse tuis,
Non tibi contingunt, quæ gentibus otia præstas:
Bellaq; cum multis irrequieta geris.
Miror in hoc igitur tantarum pondere rerum
unquam te nostros evoluisse jocos
At si (quod mallet) vacuus fortasse fuisses.
Nullum legisses crimen in arte mea.
- Evoluisse
pentasyll-
labum.** Illa quidem fateor frontis non esse severæ
Scripta, nec à tan'o principe digna legi:
Non tamen idcirco legum contraria jussis
Sunt ea; Romanas ruduntque nurus:
Neve quibus scribam possis dubitare, libellus
Quatuor hos versus è tribus unus habet.
- Amatorii
libri.** Ejus procul vitæ tenues, insigne iudo is;
Quæq; regis medios insita longa pedes.
- Ex I, libro
de Arte.**

Nil, nisi legitimum, concessaq; furtis, canemus:

Inque meo nullum carmine crimen erit:

Ecquid ab hac omnes rigidas submovimus arte,

Quas sola contingi, vitæq; sumpta vetat?

At matrona potest alienis artibus uti;

Quodque irabat, quamvis non doceatur, habet.

Nil igitur matrona legat, quia carmine ob omni

Ad delinquendum doctior esse potest.

Quodcumque attigerit (siqua est studiosa sinistri)

Ad vitium more, instruit inde suos.

Imperit annales (nihil est hirsutius illis)

Facta sit unde parens Ilia, nempe leget;

Sumperit Aeneadem genitrix ubi prima: requirit

Aeneadum genitrix unde sit alma Venus.

Persequar inferius (modò si licet ordine ferri)

Possè nocere animis carminis omne genus.

Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit,

Nil prodest quod non ledere possit idem.

Ignem quid utilius? si quis tamen urere recta

Comparat; audaces instruit igne manus:

Eripit interdum, modo dat medicina salutem:

Quæque juvet, monstrat, quæq; sit herba nocens.

Et latro, & cautus præcingitur ense viator:

Ille sed insidias, hic sibi portat opem.

Discitur innocuas ut agat facundia causas:

Protegit hæc sortes, immeritosque premit.

Sic igitur carmen rectâ si mente legatur,

Constabit nulli possè nocere meum:

Et tandem vitium quicumque hinc concipit, errat;

Et nimium scriptis arrogat ille meis.

Ut tamen hoc fatear: ludi quoq; semina prebent

Nequitie; tolli tota theatra iube.

Peccandi causam quam multis saepe dederunt

Martia, cum durum sternit arena solum!

Tollatur circus; non tuta licentia Circi est

Hic sedet ignoto juncta puella viro,

Cum quædam spatientur in hac, ut amator eadem

Conveniat, quare porticus ulla patet?

Quis locus est templis augustior? hæc quoq; vilet Porticus.

In culpam siqua est ingeniosa suam.

Mores cu-
jusque
pro præ-
ceptore
sunt.

Cœperit.

Theatra.
Campus
Mart.
Circus.

Jupiter
Capitolinus.

cūm steterit Jovis æde ; Jovis succurrit in æde
Quā multas matres fecerit ille Deus.
Proxima adoranti Junonia templa subibit
Pellicibus multis indoluisse Deam.

Pallade conspectā , natum de crimine virgo
Sustulerit , quare quæret Eriethonum.
Venerit in magni templum Iua numina Martis ,
Stat Venus ultori juncta viro ante fores.
Isidis æde sedens , cur hanc Saturnia quæret ,
Egerit Ionio Bosphoribꝫque mari.

Endymion.

In Venerem Anchises , in Lunam à Latinius heros ,
in Cæcerem Jafius , qui referatur , erit ,
Omnia perverſas possunt corrumpere mentes :
Stant tamen illa suis omnia tuta locis
Et procul à scripta solis meretricibus ante ,
Submovet ingenuas pagina prima manus.

Versus
molliores
legere.

Quæcunque erumpit , quā non sinet ire sacerdos ,
Protinus hæc vetiti criminis acta rea est.

Nec tamen est facinus versus evolvere roles :
Multa licet castæ non facienda legant.

Sæpe supercilii nudas matrona severi ,
Et Veneris stantes ad genus omne , videt.

Corpora Vestales oculi meretricia cernunt :
Nec domino poenæ res ea causa fuit.

At cur in nostrā nimia est lascivia musā ?

Curve meus cuiquam suadet amare liber ?

Nil nisi peccatum manifesta que culpa fatenda est :
Pœnitet ingenii judicique mei.

Cur non Argo icis potius quæ concidit armis ,
Vexata est iterum carmine Troja meo ?

Cur tacui Thebas ? & mutua vulnera fratrum ?
Et septem portas sub duce quamque suo ?

Non mihi materiam bellatrix Roma negabat :
Et pius est patriæ facta referre labor.

Denique cum meritis impleveris omnia , Cæsar ,
Pars mihi de multis una canenda fuit.

Atque trahunt oculos radiantia lumina Solis :
Traxissent animum sic tua facta meum.

Arguor immerito : tenuis mihi campus aratur ;
Illud erat magnæ fertilitatis opus :

Non

Non ideo debet pelago se credere, siquæ

a Audeat exiguo ludere cymba lacu.

Forſan & hoc dubitem, numeris levioribus aptus

Sim ſatis, in parvos ſufficiamq; modos

At ſi me jubeas domitos Jovis igne Gigantes

Dicere, conantem debilitabit onus.

Divitis ingenii eſt, immania Caſaris acta

Condere, materiâ nè ſuperetur opus:

Et tamen auſus eram: ſed detrectare videbar,

Quodq; nefas, damno viribus eſſe tuis.

Ad leve rurfus opus, juvenilia carmina, veni:

At falſo movi pectus amore meum.

Non equidem vellem, ſed me mea fata trahbant:

Inque meas pœnas ingenioſus eram.

Hæi mihi! cur didici? cur me docuere parentes?

Literaſque eſt oculos ulla morata meos?

Hæc tibi me inviſum laſcivia fecit, ob artes,

Quas ratus es vetitos ſollicitare toros.

Sed neque me nupta didicerunt furta magiſtro:

Quodque parvum novit, nemo docere poteſt.

Sic ego delicias & mollia carmina feci,

Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.

Nec quiſquam eſt adeò media de plebe maritus,

ut dubius vitio ſit pater ille meo.

Crede mihi, diſtant mores à carmine noſtro:

Vita verecunda eſt, Muſa jocoſa mea.

Magnaq; pars mendax operum eſt & ficta meorum;

Plus ſibi permiſit compoſitore ſuo.

Nec liber indicium eſt animi: ſed honeſta voluntas,

Plurima mulcendis quibus apta refert.

Accius eſſet atrox: convivi Terentius eſſet:

Eſſent pugnaces qui fera bella canunt.

Denique compoſui tenores non ſolus amores:

Compoſui pœnas ſolus amore dedi.

Quid niſi cum multo Venerem confundere viro

Præcepit Lyrici Teia Muſa ſenis?

Leſbia quid docuit Sappho, niſi amare puellas?

Tuta tamen Sappho, tutus & ille fuit.

Nec tibi Battiade nocuit, quod ſepe legenti

Delicias verſu faſſus es ipſe tuas,

a Audeat

exiguo.

Non om-

nibus om-

nia con-

venium.

Sic & Catullus.

Libri non ſunt inducium animi.

Exemplis reſellit crimen. Sappho.

Fabula

Menandri
comœdia.

Ilias nil
aliud est
nisi adul-
tera.

Odyſſea.
a Viris.

Homerus.

Tragœdia.

Ityn.

Scylla.

Electra.

Fabula iucundi nulla ſine amore Menandri :

Et ſolet hic pueris virginibuſq; legi.

Ilias ipſa quid eſt , niſi turpis adultera, de quâ

Inter amatorem pugna virumque fuit ?

Quid prius eſt illic flammâ Chryſeides ? aut quæ

Fecerat iratos rapta puella duces ?

Aur quid Odyſſea eſt , niſi ſcœmina propter amorem,

Dum vir abeſt, multis una petita a prociſ ?

Quid niſi Meonides Venerem Martemque ligatos

Narrat , in obſcœno corpora preſſa toro ?

Unde , niſi indicio magni ſcivemus Homeri ,

Hoſpitis igne duas incaluiſſe Deas ?

Omne genus ſcripti gravitate tragœdia vincit ,

Hæc quoque materiam ſemper amoris habet.

Nam quid in Hippolyto eſt , niſi ſæva flamma no-

Nobilis eſt Canace fratriis amore ſui. (vercæ ?

Quid non tantalides , agitante Cupidine curruſ ,

Piſcæam Phrygiis vicit eburnuſ equiſ ?

Tingeret at ferrum natorum ſanguine mater ;

Concituſ à læſo fecit amore dolor.

Fecit amor ſubitas volucres cum pellice regem ,

Quæque ſuam luget nunc quoque mater Ityn.

Si non Aeropen frater ſceleratuſ amâſſet ,

Averſoſ Soliſ non legeremus equoſ.

Impia nec tragicos tetigiſſet Scylla cothurnoſ ,

Ni patrium crinem deſcuiſſet amor ,

Qui legiſ Electram & egeriem mentis Oreſtem

Agilhi crimen , Tyndaridoſque legiſ.

Nam quid de tetrico referam domitore Chimære,

Quem letho fallax hoſpita penè dedit ?

Quid loquar Hermionem ? quid te Schœneia virgo

Teque Mycenæo Phæbaſ amata duci ?

Quid Danaen ? Danaique nuruſ ? matremq; Lyæi ?

Alcmenam, & nocteſ quæ coïere duas ?

Quid generum Pelicæ ? quid Theſea ? quid ve Pelas-

Iliacum tetigit qui rate primuſ humuſ ? (cum

Huc Iole, Pyrrhique parens, huc Hercuſ uxor,

Huc accedat Hylaſ , Iliacuſque puer.

Tempore deſciat, tragicos ſi perſequar igneſ :

Vixque mem capiet nomina nuda liber.

Est & in obscænos destituta tregædia risus,
 Multaq; præteriti verba pudoris habet.
 Nec nocet auctori, mollis qui fecit Achillem;
 Infregisse suis fortia facta modis.
 Junxit Aristides Milesia crimina secum;
 Pulsus Aristides nec tamen urba sua est:
 Nec qui descripsit corrumpi semina matrum,
 Eubius impure conditor historiae:
 Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit:
 Nec qui concubitus non tacuere suos
 Suntque ea doctorum monumentis mista virorum:
 Muneribusq; ducum publica facta patent.
 Neve peregrinis tantum defendat ab armis,
 Ex Romanus habet multa iocosa liber.
 Atque suo Martem cecinit gravis Ennius ore;
 Ennius ingenio maximus, arte rudis:
 Explicat ut causas rapidi Lucretius ignis,
 Casuramq; triplex vaticinatur opus:
 Sic sua lascivo cantata est saepe Catullo
 Fœmina, cui falsum Lesbia nomen erat:
 Nec contentus eâ, multos vulgavit amores,
 In quibus ipse suum fassus adulterium est.
 Par fuit exigui similisq; licentia Calvi,
 Detexit variis qui sua facta modis. (quos
 Quid referam Ticedæ? quid Memmi carmen? apud
 Nomen adest rebus, nominibusq; pudor.
 Cinna quoq; bis comes est, Cinnaq; procacior Auscr,
 Et leve Cornifici, parq; Catonis opus:
 Et quorum libris modò dissimulata Perille,
 Nomine, nunc legitur dicta, Metelle, tuo.
 Is quoq; Phasias Argos qui duxit in undas,
 Non potuit veneris furti tacere sua.
 Nec minùs Hortensi, nec sunt minùs improba Servi
 Carmina, quis dabit ac nomina tanta sequi?
 Pertit Aristidem Sisenna nec obsuit illi
 Historiæ turpes inseruisse jocos.
 Nec fuit opprobrio celebrasse Lycorina Gallo:
 Sed linguam nimio non tenuisse mero.
 Credere juranti durum putat esse Tibullus;
 Hoc etiam de se quod neget illa viro.

Milesia
 crimina
 Aristidis.

Ennius
 arte rudis.
 Lecretius.

Catullus.

Calvus.

Ticeda.
 Memmius.

Cinna.

Anser.

Cornifi-
 cius.

Cato.

Hortensius.
 us.

Servius.

Sisenna.

Gallus.

Tibullus.

Fallere

Fallere custodem demum docuisse fatetur ;
 Sequē suū miserum nunc ait arte premi.
 Sæpe, velut gemmam domina signumq; probaret ;
 Per casum meminit se tetigisse manum.
 Utq; refert, digitis sæpe est nutuq; locutus,
 Et tacitam mensa duxit in orbe notam :
 Et quibus è succis abeat de corpore livor,
 Impresso fieri qui solet ore, docet.

a Ille. Deniq; ab incauto viminum petit a illa marito,
 Se quęq; vii seruet : peccet ut ille minus.
 Scit cui latretur, cum solus obambulet ipse,

b Excreat. Cui toties clausas b excreet ante fores.

c Furrini. Multiq; dat c furti talis præcepta; docetq;
 Quā nuptæ possint fallere ab arte viros :
 Nec fuit hoc illi fraudi : legiturq; Tibullus,
 Et placet ; & jam, te principe, notus erat.

Properti- Inuenies eadem blandi præcepta Properti :
 us. Distriktus minimā nec tamen ille notā est.
 His ego successi, quoniam præstantia candor
 Nomina virorum dissimulare iubet.

Artes.
 alex.

Non timui (fateor) ne, quā tot iere cavinas,
 Naufraga servatis omnibus una foret.

Sunt aliis scriptæ, quibus alēa luditur, artes ;
 Hæc est ad nostras non leve crimen avos.

Quid valcant tali, quo possis plurima jactu
 Fingere ; damnosos effugiāsque canes :

Tessera quos habeat numeros, distante vocato ;

d Doceat. Mittere quo d deceat, quo dare missa modo :
 Discolor ut recto grassetur limite miles,
 Cum medius gemino calculus hoste perit :
 ut magē velle sequi sciat, & revocare priorem,
 Nec tuto, fugiens, incomitatus eat.

Tabella.
 alcatoria.

Parva sedet ternis instructa tabella lapillis
 In quā vicisse est, continuasse suos.

Quiq; alii lusus (neq; enim nunc persequar omnes
 Perdere rem cbaram, tempora nostra, solent.

Ecce canit formas alius, jactusque pilarum :

Varie de-
 scriptio-
 nes.

Hic a tem nandi præcipit, ille trochi :
 Composita est aliis fuscandi cura coloris :
 Hic epulis leges, hospitibusque dedit :

Alter humum, de qua fingantur pocula, monstrat;

Quæq; docet liquido testâ sit apta mero.

Talia luduntur fumoso mense Decembri,

Quæ jam non uis composuisse nocet.

His ego deceptus, non triptia carmina feci:

Sed tristis nostros pœna secuta jocos.

Denique non video tot de scribentibus unum,

Quem sua perdidit Musa, repertus ego.

Quid si scripsissem mimos obscena jocantes,

Qui semper ficti crimen amoris habent?

In quibus assidue cultus procedit adulter;

Verbaq; dat stulto callida nupta viro.

Nobilis hæc virgo, matronaq;, unq;, puerg;

Spēctat; & ex magnâ parte, Senatus adest.

Non satis, incestis temerari vocibus aures,

Assescent oculi multa pudenda pati.

Cumq; secessit amans aliquâ novitat maritum,

Plauditur, & magno palma favore datur.

Quodque minus prodest, pœna est lucrosa poetæ; a Quo-

Tantaq; non parvo crimina Prætor emit.

Inspice ludorum sumptus, Auguste, tuorum:

Empia tibi magno talia multa leges.

Hæc in spectasti, spectandâq; sepe dedisti:

Majestas adeo comis ubique tua est.

Lum nibusque tuis, totus quibus utitur orbis,

Scenica vidisti lævis adulteria.

Scribere si fas est imitantes turpia mimos;

Materiæ minor est debita pœna meæ:

An genus hoc scripti faciunt sua pulpita tutum? Mimi.

Quodque b licet miuis, scenæ licere dedit? b libet.

Et mea sunt populo saltata poemata sæpe,

Sæpe oculos etiam detinuerunt tuos.

Scilicet in domibus vestris, ut prisca virorum

Artificis fulgent corpora picta manu:

Sic quæ concubitus varios, Venerisque figuras

Exprimat, est aliquo parva tabella loco.

Uique sedet vultu fassus Telamonius iram,

Inque oculis facinus b vrbata mater habet:

Sic madidos fœcat digitis Venus uda capillos;

Et modo maternis testâ videretur aqua.

*Bella sonant alii telis instructa cruentis :
 Parsque tui generis, pars tua facta canit.
 Invida me spatio natura coercuit arcto,
 Ingenio vires exiguasque dedit.*

*Virgilius. Et tamen ille tuus felix Aeneidos auctor
 Contulit in Tyrios arma virumque toros.
 Nec legitur pars ulla magis de corpore toto,
 Quam non legitimo federe junctus amor.
 Phyllidis hic idem, teneraq; Amaryllidis ignes,
 Bucolicis juvenis luserat ante modis.*

*Bucolica. Nos quoque jam pridem scripto peccavimus isto
 Supplicium patitur non nova culpa novum,
 Carminaque edideram cum te delicta notantem
 Præterit toties irrequietus eques !
 Ergo quæ juveni mihi non nocitura putavi,
 Scripta parum prudens, nunc nocuisse seni.
 Sera redundavit veteris vindicta libelli,
 Distat et à meriti tempore pœna sui.
 Ne tamen omne meum credas opus esse remissum,
 Sæpe dedi nostræ grandia vela rati.*

*Fastorum
 lib. xii.*

*Sex ego Fastorum scripsi, toridemque libellos ;
 Cumque suo finem mense volumen habet :
 Inque tuo nuper scriptum sub nomine Cæsar,
 Et tibi sacratum fors mea rupit opus.*

*Med a
 Ovidii.
 Metamor.*

*Et dedimus Tragicis scriptum regale cothurnis :
 Quæque gravis debet verba cothurnas habet.
 Distaque sunt nobis, quamvis manus ultima capto
 Desuit, in facies corpora versa novas.
 Atque etiam revoces animum paulisper ab ira,
 Et vacuo jubeas hinc tibi pauca legi :
 Pauca ; quibus primâ surgens ab origine mundi,
 In tua deduxi tempora, Cæsar opus :
 Aspicias quantum dederis mihi pectoris ipse ;
 Quoque favore an mihi teque tuosque canam :
 Non ego mordaci distinxî carmine quenkum
 Nos meus ullius crimina versus habet.
 Candidus a salibus suffusus felle refugî :
 Nulla venenato litera mista joco est.
 Inter tot populi, tot scripti millia nostri,
 Quem me Calliope leserit, unus ero.*

Non igitur nostris ullum gaudere Quiritem
 Auguror, at multos indoluisse, malis.
 Nec mihi credibile est quemquam insultare jacenti
 Gratia candori siqua relata meo est.
 His precor atque aliis possint tua numina flelli,
 O pater, O patriæ cura salusque tuæ.
 Non ut in Ausoniam redeam: nisi forsitan olim,
 Cum longa pœna tempore victus eris:
 Tutius exilium. pauloque quietius oro,
 ut par delicto sit mea pœna suo.

PUB. OVID. NASONIS.
De Tristibus, Lib. III.

ELEGIA I.

Liber lectorem alloquitur.

Missus in hanc venio timide liber exulis urbem
 Da placidam fesso, Lector amice, manum.
 Neve reformida, ne sim tibi forte pudori:
 Nullus in hac chartâ versus amare docet.
 Nec domini fortuna mei est, ut d. beat illam
 Infelix ullis dissimulare jocis:
 Id quoq; quod viridi quondam male ludit in ævo,
 (Heu! nimium sero) damnat, & odit opus.
 Aspice quid portem; nihil hic nisi triste videbis,
 Carmine temporibus conveniente suis.
 Clauda quod alterno subsidunt carmina versu;
 Vel pedis hoc ratio, vel via longa facit.
 Quod neq; s. m. cerdo flavus, nec pumice levis; Pumex.
 Erubui domino cultior esse meo.
 Littera suffusas quod habet maculosa lituras; Excusat
lituras.
 Læsit opus lachrymis ipse poeta suum.
 Si qua videbuntur casu non dicta Latine;
 In quâ scribebat, barbara terra fuit.
 Dicite, Lectores si non grave, quâ sit eundum,
 Quasque petam sedes hospes in urbe liber.

*Hæc ubi sum furtim linguâ titubante locus ,
 Qui mihi monstraret, vix fuit unus, iter.
 Dii tibi dent, nostro quod non tribuere potæ ,
 Molliter in patriâ vivere posse tuâ.*

*Duc agè, namque sequar , quamvis terrâq; mariq;
 Longinquo referam lassus ab orbe pedem.
 Perit ; & ducens, hæc sunt fora Caesaris, inquit :*

Via sacræ.

*Hæc est, à sacris quæ via nomen habet ,
 Hic locus est Vestæ, qui Pallada servat, & ignem :*

a Hic Porta Palatina.

*a Hæc fuit antiqui regia parva Numæ
 Inde petens dextram, Porta est, ait, ista Palati :
 Hic sator, hoc primum condita Roma loco est.
 Singula dum miror, video fulgentibus armis
 Conspicuos postes, testâq; digna Deo :
 Et Jovis hæc, dixi, domus est: quod ut esse putarem
 Augurium menti quæna corona dabat.*

**Laurustriumphalis.
 Civica
 Corona de qua Gell.**

*Cujus ut accepi Dominum, Non fallimur, inquam,
 Et magni verum est hanc Jovis esse domum.
 Cur tamen oppositâ velatur junua lauro?
 Cingit & Augustas arbor opaca fores?
 An quia perpetuos meruit domus ista triumphos?
 An quia Leucadio semper amata Deo est?*

b Causa superpositæ.

*Ipsare quod festa est? an quod facit omnia festa?
 Quam tribuit terris, pacis an ista nota est?
 Urque viret semper laurus, nec fionde cadusâ
 Carpitur; æternum sic habet illa decus.
 b Causaque suppositæ, scripto testante, coronæ,
 Servatos cives indicat hujus ope :
 Adjice servatis unum, pater optime, civem,
 Qui procul extremo pulsus in orbe latet :
 In quo pænarum, quas se meruisse fatetur,
 Non facinus causam sed suus error habet.
 Me miserum! vercorq; locum, vercorq; potentem;
 Et quatitur trepido littera nostro metu.
 Aspicias exsanguis chartam pallere colore?
 Aspicias alternis intremuisse pedes?
 Quandoque precor, nostro placata prece, i,
 Nisi in sub dominis aspiciare domus.
 Inde timore pari gradibus sublimia celsis
 Ducor ad intus candida templa Dei :*

Signa peregrinis ubi sunt alterna columnis
 Belides, & stricto stat ferus ense pater.
 Quæque viri docto veteres fecere, novique
 Pectore, lecturis inspicienda patent.
 Querebam fratres, exceptis scilicet illis,
 Quos suus optaret non genuisse patens.
 Querentem frustra custos e sedibus illis
 Præpositus, sancto jussit abire loco,
 Altera templa peto vicino juncta theatro:
 Hæc quoque erant pedibus non adeunda meis.
 Nec me, quæ doctis patuerunt prima libellis
 Atria, libertas tangere passa sua est.
 In genus auctoris miseri fortuna redundat;
 Et patimur nati, quam tulit ipse, fugam
 Forsitam & nobis olim minus asper, & illi
 Evictus longo tempore Cæsar erit. (da est)
 Dii, precor: atq; adeo (æq; enim mihi turba rogant)
 Cæsar ades voto maxime Divo meo.
 Interea, quoniam statio mihi publica clausa est;
 Privato liceat delituisse loco.
 Vos quoque, si fas est, confusa pudore repulse,
 Su nite plebeie carmina nostra manus:

ELEGIA II.

Quæritur se in exilium missum.

Ergo erat in fatis Scythiam quoq; visere nostris
 Quæque Lycaonia terra sub axe jacet?
 Nec vos Pierides, nec stirps Latonia vestro
 Docta sacerdoti turba tulistis opem.
 Nec mihi quod lusi vero sine crimine prodest,
 Quodq; magis a Musa est visa jocosa mea;
 Plurima sed pelago terraq; pericula passum
 ustus ab assiduo frigore Pontus habet.
 Quiq; fugax verum, securaq; in otia natus,
 Mollis & impatiens autè laboris eram,
 Ultima nunc patior; nec me mare portubus orbum
 Perdere, diverse nec potuere vie.
 Sufficit atq; malis animus: nam corpus ab illo
 Accepit vires, vixque ferenda tulit.

a Vita.
 Musa jo-
 cosa mea
 est. Joco
 Musa Na-
 sonis exili-
 um pepe-
 rit.

TRISTIUM

*Dum tamen & ventis dubiis jactabar, & undis,
 Fallebat curas agrâq; corda labor.
 Ut via finita est: & opus requievit eandi,
 Et pœnæ tellus est mihi tacta mee;
 Nil nisi flere libet, nec nostro parciôr imber,
 Lumine, quàm vernâ de nive manat aqua:
 Roma domusq; subit, desiderumq; locorum,
 Quicquid & amissâ restat in urbe mei.
 Hei mihi, quod toties nostri pulsata sepulchri
 Janua, sed nullo tempore aperta fuit!
 Cur ego tot gladio fugi? totiesq; minata
 Obruit infelix nulla procella caput?
 Dii, quos experior nimium constanter iniques
 Participes iræ quos Drus unus habet;
 Extimulate, precor, cœstantia fata; mei que
 Intentus clausas esse verate fores.*

ELEGIA III.

Ad uxorem, quod æger fuerit.

*a Casu
 Ager O.
 vidius.*

*Hæc mea si a conjux miraris epistola quare
 Alterius digitis scripta sit; æger eram:
 Ager in extremis ignoti partibus orbis;
 Incertusque m. æ pene factus eram.
 Quem mihi tunc animum durâ in regione jacenti
 Inter caurوماتas esse Getasq; putas?
 Non cœlum patior, nec aquis assuecimus istis,
 Terrâq; nescio quo non placei isto modo:
 Non domus apta satis, non hic cibus utilis agro;
 Nullus Apollineâ qui levet arte malum, est:
 Non qui soletur; non, qui labentia tardè
 Tempora narrando fallat, amicus adest:
 Lassus in extremis jacio populisque locisque;
 Et subit affecto nunc mihi quicquid abest.
 Omnia cum subeant, vincis tamen omnia conjux,
 Et plus in nostro pectore parte tenes.
 Te laquor absentem; te vox mea nominat unam,
 Nulla venit sine te nox mihi, nulla dies.
 Quin etiam sic me dicunt aliena locatum,
 Ut foret amantis nomen amore tuum:*

*Talia Scy-
 thas de-
 cent.*

Si jam deficiam suppressaq; lingua palato

Vix instillato restituenda mero :

Nutriet huc aliquis dominam venisse resurgam :

Spesq; tui nobis causa vigoris erit.

Dumq; ego sum vitæ dubius, tu forsitan i'sthic

Jucundum, nostri nescia, tempus agis :

Non agis, affirmo : liquet hoc, charissima nobis,

Tempus agi sine me non nisi triste tibi.

Si tamen implevit mea fors quos debuit annos :

Et mihi vivendi tam citò finis adest.

Quantum erit, & magni, perituro parcite, divi,

ut saltem patriâ contumularer humo?

Vel poena in mortis tempus dilata fuisset,

Vel a præcessisset mors properata fugam.

Integer hanc potui nuper bene reddere vitam?

Exul ut occiderem nunc mihi vita data est.

Tam procul ignotis igitur moriemur in oris?

Et fient ipso tristia fata loco?

Nec mea consuetudo languescent corpora lecto?

Depositum nec me qui fletat ullus erit?

Nec, dominae lacrymis in nostra cadentibus ora,

Accedent animæ tempora parva mee?

Nec mandata dabo? nec cum clamore supremo

Labentes oculos condet amica manus?

Sed sine fureribus caput hoc, sine honore sepulcri

Indeploratum barbata terra teget?

Ecquid, ubi audieris, tota turbabere mente

Et series pavidâ pectora fida manu?

Ecquid, in has frustra tendens tua brachia partes

Clamabis miseri nomen inane viri?

Parce tamen lacerare genas, nec scinde capillos;

Non tibi nunc primum, lux mea raptus ero.

Cum patriam amissi, tunc me periisse putato:

Et prior & gravior mors fuit illa mihi.

Nunc si forte potes (sed non potes) optima conjux,

Finitis gaude tot mihi morte malis.

Quod potes extenuas, sorti mala corde ferendo;

Ad mala jampridem non rude pectus habes.

Atque utinam pereant animæ cum corpore nostræ,

Effugiatque avidos pars mea nulla rogos.

In patria
sepeliri.

a Præce-
piet.

Claudere
oculos
mortuo.

Exilium
vera mors
est.

Nam

Pythago-
ras ani-
mam im-
mortalem
affirmat.

Nam si morte carens vacuas volat altus in auras
Spiritus, & Samii sunt rota dicta senis :
Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras,
Perque feros manes hospita semper erit.
Ossa tamen facito parvâ referantur in urnâ :
Sic ego non, etiam mortuus, exul ero. (tum
Non vetat hoc quisquam: fratrem Thebana peremp-
Supposuit tumulo, rege vetante, soror.
Atque ea cum foliis & amomi pulvere misce,
Inque suburbano condita crede solo.
Quosque legat versus oculo praeperante viator,
Grandibus in tumuli marmore caecis notis :

Epitaphi-
um Ovi-
dii.

Hic ego qui jaceo tenerorum lusor amorum,
Ingenui prii Naso poëta meo.
At tibi, qui transis, ne sit grave (quisquis amasti)
Dicere, Nasonis molitur ossa cubent.
Hoc satis in tumulo : etenim majora libelli,
Et diuturna magis sunt monumenta mei.
Quos ego confido, quamvis nocere, daturos
Nomen, & auctori tempora longa suo.
Tu tamen extincto feralia munera ferto,
Deque tuis lacrimis humida ferta dato.
Quamvis in cinerem corpus mutaverit ignis,
Sentiet officium mœsta favilla pium.
Scribere plura libet sed vox mihi fessa loquendo,
Dictandi vires siccaque lingua negat.
Accipe supremo dictum mihi forsitan ore,
Quod tibi qui mittit, non habet ille, Vale.

Serta se-
pulcro ap-
ponere.

ELEGIA IV.

Ad amicum, ut magnorum Virorum con-
suetudinem fugiat.

O Mihi chære quidem semper, sed tempore duro
Cognite, res postquam procubuisse mea.
usibus edocto si quicquam credis amico,
Vive tibi, & longè nomina magna fuge.

a Non

profit, po-
tius si quis
obesse po-
t. st.

Vive tibi, quantumque potes praelustria vita :

Seruum praelustri subacti ab arce venit.

Nam quanquam soli possunt prodesse potentes,

a Non profunt : potius plurimum obesse solent.

Effugit

Effugit hybernas demissa antena procellas :

Lataque plus parvis vela timoris habent.

Aspicio ut summâ cortex levis innatet undâ ,

Cum grave nexa simul retia mergat onus.

His ego si monitor monitus prius ipse fuisset ,

in quâ debebam forsitan urbe forem.

Dum tecum vixi, dum me levis aura ferebat ,

Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas.

Qui cadet in plano (vix hoc tamen evenit ipsum)

Sic cadit, ut tactâ surgere possit humo

At miser Elpener, tecto delapsus ab alto,

Occurrit regi flebilis umbra suo.

Quid fuit ut tutas agitaret Dædalus alas ,

Icarus immensas nomine signet aquas ?

Nempe quod hic altè, demissius ille volabat :

Nam pennas ambo non habuere suas.

Crede mihi bene qui latuit, bene vixit ; & intra

Fortunam debet quisque manero suam.

Non foret Eumedes orbis, si filius ejus.

Stultus Achilleos non adamâsse equos.

Nec natum in flammâ vidiſſet, in arbore natus ,

Cepisset genitor si Phæthonta Merops.

Tu quoque formida nimium sublimia semper :

Propositiſſique, precor, contrahere vela tui.

Nam pede inoffenso spatium percurrere vitæ

Dignus es, & fato candidiore fui.

Quod pro te ut voveam, miti pietate mereris ,

Hæſurâque mihi tempus in omne fide.

Vidi ego te tali vultu mea fata gementem ,

Qualem credibile est ore fuisse meo.

Nostra tuas vidi lacrymas super ora cadentes

Tempore quas uno, fidaque verba, & dabas.

Nunc quoque submotum studio defendis amicum ,

Et mala vix ullâ parte levanda levas.

Vive sine invidiâ, mollesque inglorius annos

Exige : amicitias & tibi junge pares.

Nasoniſſue tui quod adhuc non exu'at unum ,

Nomen ama, Scythicus cætera Pontus habet.

Proxima ſyderibus tellus Erymanthidos urſæ

Me tenet, aſtriſto terra peruſta gelu.

Summa
fugienda.

Elpenor.

Dædalus.

Bene late-
re, bene eſt
vivere.

a bibi.

Amicitia
pares aſſe-
tanda.

Eospho-

Bosphorus & Tanais superant, Scythicæq; paludes
Vixque satis noti nomina paucæ loci.

ulterius nihil est, nisi non habitabile frigus.

Heu! quàm vicina est ultima terra mihi!

At longè patria est, longè est charissima coniux:

Quicquid & hæc nobis post duo dulces fuit.

Sic tamen hæc absunt, ut, quæ contingere non est
Corpore, sint animo cuncta videnda meo.

Ante oculos errat domus, urbs, & forma locorum;

Succeduntq; suis singula facta locis.

Conjugis ante oculos, sicut præsentis imago est;

illa miros casus aggravat, illa levat. (amorem;

Aggravat & hæc quod abest levat, hæc quod præstat
imponit atque sibi firma tænetur onus.

Vos quibque pectoribus nostris hæretis amici,

Dicere quis cupio nomine quemque suo.

Sed timor officium cuius compescit; & ipsos

In nobis poni carmine nolle puto.

Antè volebatur, gratique erat instar amoris,

Versibus in nostris nomina vestra legi.

Quod quoniam est anceps, intra mea pectora quem-

Alloquor: & nulli causa timoris ero. (que

Nec me indicio latitantes versus amicos

Protrahet, occulte, si quis amavit, amet.

Scite tamen, quamvis longâ regione remotus

Absim, vos animo semper adesse meo

Et quæ quisque præest, oro, mala nostra levate,

Fidam propecto neve negate manum.

Prospere sic maneat vobis fortuna, nec unquam

Contacti simili sorte rogetis idem.

a Hoc.

b Hoc.

Amicorum

nomina

cur non

inferat.

c Quemq;

pro unum-

quemque.

ELEGIA V.

Ad charum amicum.

U^{sus} amicitia tecum mihi parvus, ut illam

Non ægrè possis dissimulare, fuit.

Nec me complexus vincis proprioibus effes,

Nave meâ vento forsitan curare suo:

d Meam.

ut tec di, cunctique d meta fugere ruinam,

Versaque amicitia terga dedere mea:

Ausus.

Ausus es igne Jovis percussum tangere corpus;
 Et deplorata limen adire domus.
 Idque recens præstas; nec longo cognitus usu.
 Quod veterum misero vix duo tresque mihi,
 Vidi ego confusos vultus, visosque notavi,
 Osque madens fletu, pallidiusque meo.
 Et lacrymas cernens in singula verba cadentes
 Ore meo lacrymas, auribus illa bibi.
 Brachiaque excepi a presso pendentia collo,
 Et singultatis oscula mista sonis.
 Sum quoque Chære, tuis defensus viribus absens:
 Scis Charum veri nominis esse loco.
 Multaque præterea manifesti signa favoris
 Pectoribus teneo non abitura meis.
 Dii tibi posse tuos tribuant defendere semper.
 Quos in materia prosperiore juves.
 Si tamen interea quid in his ego perditus oris,
 Quod (te credibile est querere) queris agam:
 Spe trahor exigua, quam tu mihi demere noli,
 Tristia leniri numina posse Dei.
 Seu temerè expecto sive hoc contingere fas est,
 Tu mihi, quod cupio, fas precor esse proba.
 Quæq; tibi est linguae facundia, confert in illud;
 ut doceas votum posse valere meum.
 Quid quisque est major, magis est placabilis ira:
 Et faciles motus mens generosa capit.
 Corpora magnimo satis est prostrasse leoni:
 Pugna suum finem, cum jacit hostis, habet.
 At lupus, & turpes instant morientibus ursi:
 Et quæcumq; minor nobilitate fera est
 Majus apud Trojam forei quid habemus Achille?
 Dardanii lacrymas non tulit ille senis.
 Qua ducis Emathii fuerit clementia, Pharus,
 Præclariq; docent funeris exequiæ.
 Neve hominum referam flexas admitius iras;
 Junonis genet est, qui primus hostis erat.
 Denique non possum nullam sperare salutem,
 Cum non sit poenæ causa cruenta mea.
 Non mihi, querenti pessundare cuncta, petiit
 Cæsareum caput est, quod caput orbis erat.

a more.

Spes.

Generosissimus.
 quisque ad iracundiam minus est.
 propensus
 potus.

Not

Oculi Na-
sonis in
crimine.

Non aliquid dixi, violentæve lingua locuta est;
Lapsæque sunt nimio verba profana mero;
Inscia quod crimen viderunt lumina, plector;
Peccatumque oculos est habuisse meum.
Non equidem totam possum defendere culpam:
Sed partim nostri criminis error habet.
Spes igitur superest, facturum, ut molliat ipse
Mutati poenam conditione loci.
Hoc utinam nitidi solus prævinctus ortus
Adferat admissæ Lucifer albus equo.

ELEGIA VI.

Ad amicum, quo familiarissimè usus est.

Confilio-
rum com-
municatio
signum
erat ve-
re
amicitiæ.

Fœdus amicitiae non vis, charissime, nostræ,
Nec, si fortè velis, dissimulare potes.
Donec enim licuit; nec te mihi charior alter,
Nec tibi me tot à junctior urbe fuit.
Idque erat usque adeò populus testatus; ut esset
Penè magis quàm in, quamq; ego, notus amor;
Quiq; est in charis animi tibi candor amicis,
Cognitus est illi, quem colis ipse, viro.
Nil ita ceterâs, ut non ego conscius essem;
Pectoribusque dabas multa tegenda meis:
Cuiq; ego narrabam, secreti quicquid habebam;
Excepto quod me perdidit, unus eras.
Id quoq; si scisses, salvo fruerere sodali;
Confilioque forem sospes, amice, tuo.
Sed mea me in poenam nimirum fata traherant,
Omne bonæ claudunt utilitatis iter.
Sive malum potui tamen hoc vitare cavendo;
Sive ratio fatum vincere nulla valet.
Tu tamen ô nobis usq; iunctissime longo,
Pars desiderii maxima pondè mei;
Sis memior; & si quas fecit tibi gratia res,
Illis pro nobis experiare, rogo:
Numinis ut læsi fiat mansuetior ira,
Mutatq;que minor sit mea poena loco.
Idque ita, si nullum scelus est in pectore nostro,
Principiumq; mei criminis error habes.

Nec breve, nec tantum est, quo sint mea, dicere, casu

Lumina funesti conscia facta mali.

Lumina
Nasonis.

Mensq; reformidat, vetusti sua vulnera, tempus

illud, & admonitum sit novus ipse dolor.

Et quaecumq; adeo possint asferre pudorem,

illa regi ceca condita nocte decet.

Nil igitur referam, nisi me peccasse (sed illo

Premia peccato nulla petita mihi)

Stultitiâque meum crimen debere vocari;

Nomina si factis reddere vera velis.

Quæ si non ita sunt, alium, quo longius absim,

Quare (suburbana hæc sit mihi terra) locum.

Stultiti-
am, non
crimen.

ELEGIA VII.

Mandat epistolæ, ut Perillam adeat.

V Ade salutatum sabinò perarata Perillam
Litera sermonis fida ministra mei.

Aut illam invenies dulci cum matre sedentem,

Aut inter libros, Pieridâsque suas.

Quicquid ager, cum te scierit venisse, relinquet:

Nec mora, quid venias, quidve, requirer, agam.

Vivere me dices, sed sic ut vivere nolim;

Nec mala tam longâ nostra levata morâ:

Et tamen ad Musas, quamvis nocuere, reverti;

Aptaq; in alternos cogere verba pedes.

Tu quoq; dic, Studiis communibus æquid inheres;

Doctaq; non patrio carmina more canis?

Non tibi vum facie mores natura pudicos,

Et raras, dotes ingeniumque dedit?

Hos ego Pegasus deduxi primus ad undas;

Ne malè secunda vena periret aquæ.

Primus id asperi teneris in virginis annis;

utque pater nâs duxque comesque fui.

Tunc quoq; (sed forsân nostrum delēvit amorem

Tempus) eram nimio junctus amore tibi.

Ergo si remanent ignes tibi pectoris iidem,

Sola tuum vâs Lesbia vincit opus.

Sed verter ne nunc mea te fortuna retardet;

Postquam meos casus sit tibi pectus iners.

Fertilis in-
genium.

TRISTIUM.

a Fata se-
curz.

Speculum
mendax.

Irus Crœ-
sus.

Literæ
non pos-
sunt nobis
adimi.

Dum licuit, tua sæpe mihi non nostra legebam,
Sæpe tui iudex, sæpe magister eram.
Aut ego præbebam factis modo versibus aures:
Aut, ubi cessaras, causa ruboris eram.
Forſitan exemplo, quia me læſere libelli,
Tu quoq; ſis pœnæ a facta ruina meæ.
Pone Bérilla metum: tantummodo fœmina nulla,
Néve vir à ſcriptis diſcat amare tuis.
Ergo deſidiæ remove doctiſſima cauſas;
Inq; bonas artes, & tua ſacra redi.
Iſta detens facies longis vitiabitur annis;
Rugæq; in antiquâ fronte ſenilis erit:
Injicietq; manus formæ damnoſa ſenectus,
Quæ ſtrepitum paſſu non faciente venit.
Cumq; aliquis dicet, Fuit hæc formoſa dolebit;
Et ſpeculum mendax eſſe querere tuum.
Sunt & opes modicæ cum ſis digniſſima magnis:
Finge ſed immenſis cenſibus eſſe pares.
Nempe dat & quodcumq; libet fortuna, rapitque:
Irus & eſt ſubitò, qui modo crœſus erat.
Singula quid referam? nil non mortale tenemus,
Pectoris exceptis ingenuq; bonis.
En ego, cùm patriâ caream, vobisque, domoq;
Raptâq; ſint, adimi quæ potuere, mihi:
Ingenio tamen ipſe meo comitorq; fruorque,
Cæſar in hoc potuit iuris habere nihil.
Quilibet hanc ſævo vitâ mihi finiat enſe:
Me tamen exſtincto fama ſuperſtes erit.
Dumq; ſuis victrix ſeptem de montibus orbem
Proſpiciet domitum Martia Roma, legar.
Tu quoq; quam ſtudii maneat felicior uſus,
Eſſe ſuge venturos, quâ potes, uſque rogos.

ELEGIA VIII.

Patriam & ſuos videre deſiderat.

Nunc ego Triptolemi cuperem conſcendere curram;
Miſit in ignotam qui rude ſemen humum;
Nunc ego Medæ vellem frangere dracones,
Quos habuit fugiens arce, Corinthe, tuâ;

Nunc

Nunc ego jactandas optarem sumere penhas,

Sive tuas, Persen, Diadak, fructus :
ut tenera nost' is cadente volatibus aura.

Aspicere patriæ dulce repente solum.

Deserte que domus vultus, memoresque sota

Chaque précipue conjugis ora mea.

Stulte, quid hac frustra votis puerilibus optas?

Quæ non illa tibi fertque feretque dies?

Si semel optandum est, Augusti numen adora.

Et quem a sensisti, rite precare deum.

Ille tibi pennasque potest, currûsque volucres.

Tradere: det redditum, protinus al's crui

Si prece habeo. (neque enim possum maiora pre

Nè mea sint, tunc, vota modesta parum;

Forſitan hoc olim, cum jam ſatiaverit iram

Tunc quoque sollicita mente rogandus eris.

Quod minus interea est (instar mihi muneris)

Ex his me habeat quolibet in locis:

Nec cœlum, nec aquæ faciunt, nec terra;

Hei mihi, perpetuis corpora languor hab

Sen vitiante artis agere contra mentis

Sive mei causa est in regione mali.

set tetigi Pontum, uexant me insomnia : ubi

Offa tegit menses, nec juroat oratione.

Quique per continuū percussis frigore primo

Est color in foliis, quae nova laetis byem.

Is mea membra tenet, nec viribus altera

Et nunquam queris causa doloris abesse.

Nec melius ualeo, quam corpore, mente : ser-

utrague vides etiam: bonamque dicitur

Harriet & Anne Curtis

Attans for the... ..

Cumq; locos, non longe distantes, alterutro.

Cerniștea : 1944-1945

Tanto el día 13 de agosto de 1965

2nd Nov 1941

At quoniam non est deus vobis.

1948

1870

1940-1941

2

a Igitur
Graiz
(quis cre-
deret) Jur-
bes.

Medea.

b Specta-
tor.

Tomos à
lectione.

Hic quorū sunt a urbes Graia (quis credere
Inter inhumana nomina Barbariae. (possit?)
Huc quare Milero missi venere coloni,
Inque Getas Graias constituere domos:
Sed vetus huic nomen, postaque antiquius urbe,
Constat ab Absyrti cede fuisse, loco.
Nam ratae (quae, curā pugnacis facta Minervae,
Per non tentatas prima cucurrit aquas)
Impia desertum furians Medea parentem,
Dicitur his remos applicuisse vadis.
Quam procul ut vidit thymula b. spectulator ab alto,
Hospes, ait, vosco Chelchida vela dari.
Dum trepidant Minyae, dum solvitur aggere funis;
Dum sequitur ceceles anchorae, tracta manus;
Conspici percussit meritum pectora Colchis
Ausā atque ausurā multa nefanda manu:
Et quamquam superest ingens audacia menti,
Pallor in attorita virgine ore fuit.
Ergo ubi profuerit ventientia, vela, Tenemur.
Et pater est aliquid fraude morandus, ait.
Dum quid agat queris, dum versat in omnia vultus.
Ad fratrem casu lumina flexa tulit,
Cujus ut oblata est praesentia, Vicimus inquit,
Hic mihi morte sua, causa salutis erit.
Propterque ignari, nec quisquam tale timentis
Innocuum rigido perferat ensē latus.
Atque iam divellit, divulsaque membra per agros
Dissipat, in multis inveniendā locis.
Nem pater ignorat, scopula praeposuit in alto
Pallentesque manus, sanguinemque caput
ut genitor dissuadet, nova tardet
Dum legit extinctas, tristis ardet iter.
Inde Tomos dictus locus hic; quia fertur in illa
Membra soror fratris consecuisse sui.

Quibuscum genibus vivat.

Si quis adhuc isthic meminit Nasonis adempti,
Et superest sine me nomen in urbe meum:

Suppositum stellis nunquam tangentibus æquor,
Me sciat in media vivere Barbariâ.

Asperitas
Scythiæ.

Saromata cingunt fera gens; Bassæque, Getaque,

Quam non ingenio nomina digna meo!

Dum tamen æra tepet; media defendimur Istro;

Ille suis liquidis bella repellit aquis.

At cum tristis hyems squalentia protulit ora,

Terræque marmoreo est candida sathagelu;

Dum patet & Boreas, & nix a jactata sub arcto; a injecta.

Tum patet has gentes axe tremente premi:

Nix jacet, & jactam non sol pluviaeque resolvunt,

Indurat Boreas, perpetuamque facit.

Nix in
cristallum

Ergo ubi diliquit nondum prior, altera venit;

Et solet in multis vna jacere locis.

b manere.

Tantæque commotio vis est Aquilonis; ut altæ

Æquet humo turres, testæque rapta ferat.

Pellibus, & sutis arcant mala frigora cunctis

Oræque de toto corpore sola patitur.

c braceis

Sæpe sonant moti glacie pendente capilli;

Et nitet indulto candida barba gelu:

d testa

Nudæque consistunt formam servantia d testæ

Vina; nec haurita meri; sed data frustra bibunt:

Quid loquar, ut cuncti concreverint frigore rivi?

Deque lacu fragiles effodiantur aquæ

Ipse, Papyrisero qui non angustior anne

Miscetur vasto multa per ora freto;

Papyriser
Nilus.

Caribæas ventis latices durantibus Isther

Congelat, & testis in mare serpit aquis.

Quæque rates ierant, pedibus nunc ituri, & undæ

Frigore concretas ungula pulsat equi.

Perque novos pontes fabter labentibus undis

Ducunt Sarmaticæ barbaræ plaustria boves.

Vix quidem credas; sed cum sint præmia falsi

Nulla; ratam debet testis habere fidem.

Lucrum
mendacis
facit.

Vidimus ingentem glacie consistere Pontum,

Lubricaque immota testa premebat aquas.

Nec vidisse sat est; dum calcavimus aquo;

Undæque non ulla sub pede summa fuit;

Si tunc tale fretum quondam Leandre, fuisset,

Non foret angustæ mors tua crimen aquæ.

Fi ndere

Arthus:

b Flamma.

Scythia
non habet
vina.

Tum neque se pandi possunt delphines in auras
 Tollere: corantes dura coerceat hyems.
 Et quanquam Boreas iactatis insonet alis,
 Fluctus in obfesso gurgite nullus erit
 Inclusæque gelu stabunt ut marmore puppes:
 Nec poterit rigidas a scindere remus aquas:
 Vidimus in glacie pisces hæere ligatos;
 Sed pars ex illis tum quoque viva fuit.
 Stue igitur nimii Boreæ vis seava marinas
 Sive redundatas flumine cogit aquas.
 Proterius, æquato siccis Aquilonibus istro
 Invehitur celeri barbarus hostis equo:
 Hostis equo pollens, longæque volante sagittæ,
 Vicinam latè depopulatur humum.
 Diffugiunt alii; nullique timentibus agros,
 Incustoditæ diripiuntur opes.
 Ruris opes parvæ, pecus, stridentia plaustra;
 Et quas divitias incolæ pauper habet:
 Pars agitur vinetis post tergum capta lacertis,
 Respiciens frustra ruma laremque suum.
 Pars cadet hamatis miserè confixa sagittis;
 Nam volucris ferro tinctile virus inest.
 Que nequeunt secum ferre aut abducere, perdunt:
 Et cremat insontes hostica turba casas.
 Tum quoque cum pax est, trepidant formidine belli;
 Nec quisquam pressio vomere sculat humum.
 Aut videt, aut metuit locus hic quem non videt,
 Cessat iacens rigido terra relictæ sitæ.
 Non hic pampinea dutois latet vva sub umbræ,
 Nec cumulant altis fœdida musta lacus.
 Poma negat regio, nec habiret Acontius, in quo
 Scriberet hic non habet, ubi legenda fuerunt
 Affreres nudo, sine arboris campos;
 Heu loca felici non adoranda viro
 Ergo tam latè pateat dñi maximus orbis;
 Hæc est in pœnis reperta meas.
 ELEGIA XI
 Invehitur in maledictum
 Siquis es, insultes qui casibus, improbe, mostris,
 Neque rema dempro sine cunctis agas.

LIBER III.

51

Natus es è scopulis, nutritus lacte ferino,
Et dicam silices pectus habere tuum.

Natus è
scopulis.

Quis gradus ulterior, tua quo se porrigat ira,
Restat? quidve meis cernis abesse malis?
Barbara me tellus, & inhospita littora Ponti,
Cumque truci Borea Mænalis irsa videt.

Nulla mihi cum gente fera commercia linguae:
Omnia solliciti sunt loca plena metus.

utque sagax avidis cervus deprensus ab ursoris,
Cinctaque montanis ut pavet agna lupis:
Sic ego belligeris à gentibus undique septus

Terreo, hoste meum penè premente latus.
utque sit exiguum pœnæ, quod conjuge charâ,

Quod patriâ carco, pignoribusque meis;
ut mala nulla feram, nisi undam Cæsaris iram:

Nuda parùm nobis Cæsaris ira mali est?
Et tamen est aliquis, qui vulnera cruda retrahet,
Solvat & in mores ora diserta meos.

IN CAUSA facili cuius licet esse diserto;
Et minimæ vires frangere quassa valent.

Subruere est arces, & stantia mœnia, virtus:
a Quilibet ignavi præcipitata premunt.

Non sum, qui fueram: quid inarem proteris umbram?

Quid cinerem iaxis bustaque nostra petis?
Hector erat tunc, cum bello certabat; & idem
Traetus ab Hæmonio non erat Hector equo.

Me quoque, quem noras olim, non esse memento:
Ex illo superant hæc simulacra viro.

Quid simulacra ferox dictis, b incendiis amaris?
Parce, precor, manes sollicitare meos.

Omnia vera puta mea crimina; nil sit in illis,
Quod magis errorem quam scelus esse putes:
Pendimus en profugi (satis tua pectora) pœnas,
Exilio ius graves, exiliique loco.

Carnifici fortuna potest mea flenda videri:
Te tamen est uno iudice cersa parùm.

Sevior es tristi Busiride, sevior illo

Qui falsum lento torruit igne bovem:
Quique bovem Siculo ferunt donasse tyranno;
Et dictis artes conciliasse meas.

a Quamli-
libet.
Umbra vi-
vi Nasonis.

b Incessis.

c Dura.

Munere in hoc usus, rex, est, sed imagine major,
 Nec sola est operis forma probanda mei.
 Aspicis à dextra latus hoc ad apertile tauri?
 Hæc, tibi quem perdes, conjiciendus erit.
 Protinus inclusum lentis ca bonibus ure,
 M'get, & veri vox erit ille bovis.
 Pro quibus iuventis, ut munus munere penses,
 Da, pre or ingenio præmia digna meo.
 Dixi: at: at Phalaris, Pœnæ mirande repertor,
 Ipse tuum præsens in b'ie, dixit, opus.
 Nec mora, monstratis crudeliter ignibus ustus
 Exhibet geminos ore gemente sonos.

a Scythi-
 asque.
 b redit

Quid mihi cum Siculis, inter a Syrbicosa; Getaeque?

Ad te (quisquis is es) nostra querela b venit.
 ut a sit in nostro possis explere dolore,

Quantaque vis avido gaudia o de feras:
 Tot mala sum fugiens tellure, tot æquore passus;
 Te quo me ut auditis posse dolere putem.

Credo mihi, si sit nobis collatus Ulysses,
 Neptun minor est, quam Jovis ira fuit.

Ergo quicumque es, rescindere crimina noli:

Deque gravi duras vulnere tolle manus,
 utque merces famam tenuent oblivio culpa,
 Facta cicatricem ducere nostra sine.

Humanæ
 sortis mu-
 tabilitas.

Humanæque memor sortis, quæ tollit eosdem

Et premit, incertas ipse verere vices.

Et quoniam, fieri quod nunquam posse putavi,

Est tibi de rebus maxima cura meis:

Non est quod timeas; fortuna miserrima nostra est:

Omne trahit secum Cæsaris ira malum.

Quod magis ut liqueat, neve hoc ego fingere credar;

Ipse velim pœnas experire meas.

ELEGIA. XII.

Rogat mitiorem exilii locum.

b Longior
 antiqva.

FRigora jam Zephyri minuunt, annoq; peracto

b Tardior antiquis visa Maotis hyems.

Impositamque sibi qui non bene pertulit Hellen,

Tempora nocturnis æqua diurna facit.

Jam violas pueriq; legunt hilarisque puella,
 Rurique quae nulla nata semente ferente
 Pratque pubescunt variorum flore colorum : Pubescunt
 Indocileque loquax guttore vernalis avois :
 utque male crimen matris deponat hirundo,
 Sub trabibus cunas, parvaque tellus fasit :
 Herbaeque quae latuit Cerealiis obruta sulcis,
 Exerit e repida molle cacumen humo :
 Quoque loco est vitis, de palmit gemma movetur ;
 Nam procul à Getico littore vitis adest.
 Quoque loco est arbor, turgescit in arbore ramus ;
 Nam procul à Geticis finibus arbor adest.
 Otia nunc istic ; junctisque ex ordine ludis
 Cedunt verbosi garrula verba fori.
 Lususque nunc est, levibus nunc luditur armis,
 Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus.
 Nunc, ubi perfusa est oleo labente juvenus ;
 Defessos artus a tingere gaudet aqua.
 Scena viget, studiisque favor distantibus ardet,
 Cumque tribus resonant terna theatra foris.
 O quater, & quoties non est numerare, beatum,
 Non interdicta cui licet urbe frui !
 At mihi sentitur nix verno sole soluta,
 Quaeque lacu duro non fodiantur arenae.
 Nec mare concrevit glacie, nec ut antè per Istrum
 Stridula Sawromates plastra bubulcus agit :
 Si tamen incipiunt aliqua huc adnare carinae,
 Hospitaque in Ponti littore puppis erit ;
 Sedulus occurrat nauta, dictaque salute,
 Quid veniat queram, quisve, quibusve locis.
 Ille quidem mirum ni de regione propinqua,
 Non nisi vicinas tutus arat arenas.
 Rarus ab Italia tantum mare pavita transit,
 Littora rarus in haec portubus orba venit.
 Sive tamen Graecâ sciret, sive ille Latinâ
 Voce loqui, certè gratior usus erit.
 Fas quoque ab orè freti, longaeque Propontidos undae
 Huc al' quem certo vela dedisse Noto.
 Quisquis is est, memori rumorem voce referre,
 Et sic, i' fama passusque gradusque potest :

a Virgine
tingit.

b Hujus.

TRISTIUM

Germania
rebellatrix.

Is precor auditos possit narrare triumphos
Cæsaris, & Latio reddita vota Jovi :
Teque rebellatrix tandem Germania magni
Triste caput pedes supposuisse ducis.
Hæc mihi qui referat, quæ non vidisse dolbo,
Ille meæ domui protinus hospes erit.
Hei mihi ! jamne domus Scythico Næonis in orbe est ?
Jamque suum mihi dat pro lare pœna locum ?
Dii facite, ut Cæsar non hoc penetrare domumque
Hospitium pœne sed velit esse meæ.

ELEGIA. XIII.

In natalem suum,

Libamina
natalis diei

ECCe supervacuus (quid enim fuit utile nasci ?)
Ad sua natalis tempora noster adest.
Dure, quid ad miseros veniebas exulis annos ?
Debueras illis imposuisse modum.
Si tibi cura mei, vel si pudor ullus inesset,
Non ultra patriam me sequerere meam.
Quoque loco primum male sum tibi cognitus infans,
Illo tentasses ultimus esse mihi.
Inque relinquendo (quod idem fecere sodales)
Tu quoque dixisses tristis in urbe, Vale.
Quid tibi cum Ponto ? Num te quoque Cæsaris ira
Extremam gelidi misit in orbis humum ?
Scilicet expectas solitum tibi moris honorem ?
Pendeat ex humeris vestis ut alba meis ?
Fumida cingatur florentibus ara cordis ?
Micæque soleani thuris in igne sonet ?
Libaque dem pro te genitale notantia tempus ?
Concipiamque bonas ore favente preces ?
Non ita sum postus, nec sunt ea tempora nobis,
Adventu possim latus ut esse tuo.
Fueris ara mihi serali cuncta cupresso
Convenit, & structis flamma parata rogis,
Nec dare thura libet nil exorantia divos,
In tantis subeunt nec bona verba malis.
Si tamen est aliquid nobis hac luce petendum,
In loca nò redeas amplius ista precor :

*Dum me terrarum pars penè novissima Ponti
Euxinus falso nomine dictus habet.*

ELEGIA. XIV.

Ad amicum, ut librum tueatur suum.

est?

e

)

s,

ira

Dum

*Cultor & antistes doctorum sancte virorum,
Quid facis ingenio semper amice meo?
Ecquid, ut incolumem quondam celebrare solebas,
Nunc quoque, nè videar totius abesse, caves?
a Conspicis exceptis ecquid mea carmina solis
Artibus, artificii quæ notuere suo?
Immo ita fac, quæso, vaturn studiose novorum,
Quaque potes retine nomen in urbe meum.
Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta libellis,
Qui domini pœnam non meruere sui.
Sæpe per extremas profugus pater exulat oras,
Urbe tamen natis exulis esse licet.
Palladis exemplo, de me sine matre creata
Carmina sunt: stirps hæc, progeniesque mea.
Hanc tibi commendo, quæ, quo magis orba parente est,
Hoc tibi tutori sarcina major erit.
Tres mihi sunt nati contagia nostra secuti;
Cætera fac cura sit tibi turba palam.
Sunt quoque mutata ter quinque volumina formæ,
Carmina de domini funere raptæ sui.
Illud opus potuit, si non prius ipse perissem,
Certius à summa nomen habere manu.
Nunc incorrectum populi pervenit in ora;
In populi quidquam si tamen ore b meum est:
Hoc quoque nescio quid nostris appone libellis,
Diverso missum quod tibi ab orbe venit.
Quod quicunque leget (si quis leget) æstimet antè
Compositum quo sit tempore, quoque loco:
Æquus erit scriptis, quorum cognoverit esse
Exilium tempus, Barbariamque locum.
Inque tot adversis carmen mirabitur ullum
Ducere me tristi sustinuisse manu.
Ingenium fregere meum mala cuius: & antè
Fons insæcundus parvæque vena fuit:*

Antistes
doctorum.

a Colligis.

Liber sine
matre.

De arte
amandi.
Metamor-
phosis.

b Mei est.

Ingenium
incommo-
da fran-
gunt.

*Sed quaecunque fuit, nullo exercente, refugit;
 Et longo perit arida facta situ.
 Non hic librorum, per quos inviter, alárque,
 Cópia; pro librís arcus & arma sonant.
 Nullus in hac terrá recitem cui carmina, cujus
 Intellecturis auribus utar, adest.
 Nec quo secedam locus est; custodia muri
 Submovet infestos clausáque porta Getas.
 Sæpe aliquod quero verbum nomenque locum me;
 Nec quisquam est, à quo certior esse queam.
 Dicere sæpe aliquid conanti (turpe sateri.)
 Verba mihi desunt, dedidici que loqui.
 Threicio a Geticó me ferè circumsonor ore,
 Et v' deor Geti is scribere posse modis.
 Crede mihi, timor ne sit immista Latinis,
 In me meis scriptis Pontica verba legas.
 Qualemcunque legas, veniá dignare libellum,
 Sortis & excusa conditione meæ.*

Seythi-
coque.

PUB. OVID. NASONIS

De Tristibus, Lib. IV.

ELEGIA. I.

Excusat suos libros si quid vitii habeant.

*S*iqua meis fuerint (ut erunt) vitiosa libellis,
 Excusata suo tempore lector, habe:
 Exulcram, requiesque mihi, non fama petita est:
 Mens intenta si sis ne forte iisque malis.
 Hoc est cur canter victus quoque compede fossor,
 In doctili numero cum grave mollit opus.
 Cantat & innitens limosæ pronus arena,
 Adverso tardam qui b' vehit amne ratem.
 Quique ferens pariter lentos ad pectora remas,
 In numerum pulsá brachia versat aquâ.

b Trahit.

Fessus

Fessis ut incubuit baculo, saxo queresedit.

Pastor, arundineo carmine mulcet oves.

Cantantis pariter, pariter data pensa trabentis

Fallitur ancille decipiturque labor.

Fertur & abductâ a Lyneside tristis Achilles

Æmonia curas attenuasse lyra.

Cum traheret sylvas Orpheus, & dura canendo

Saxa; bis amissâ conjugem æstus erat,

Me quoque Musa levat Ponti loca iussa potentem:

Sola comes nostræ perstitit illa fugæ.

Sola nec insidias inter, nec militis ensem,

Nec mare, nec ventos, barbariemque timet.

Scit quoque, cum perii, quis me deceperit error,

Et culpam in facto non scelus esse meo.

Silicet hoc ipso nunc æqua, quod obsuit autem,

Cum mecum juncti criminis acta rea est.

Non equidem vellem (quoniam nocitura fuerunt)

Pieridum sacris imposituisse manum.

Sed nunc quid faciam? Vis me tenet ipsa sacrorum

Et carmen demens carmine læsus amo.

Sic nota Dulichio lotos gustata palato,

Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.

Sentit amans sua damna biferens; tamen hæret in illis, b Fere.

Materiam culpæ persequiturque suæ.

Nos quoque delictant, quamvis nocuere, libelli:

Quodque mihi telum vulnera fecit amo.

Forset an hoc studium possit furor esse videri;

Sed quiddam furor hic utilitatis habet.

Semper in obtutu mentem vetat esse malorum,

Præsentis casus immemoræque facit.

Utque suum Baccæ non sentit saucia vulnus,

Dum stupet Idæis oxulutata jugis:

Sic, ubi mota calent sacrâ mea pectora thyrso,

Altior humano spiritus ille malo est.

Ille nec exilium, Scythici nec littora Ponti,

Ille nec iratos sentit habere Deos.

Utque soporifera biberem si pocula Lethes,

Temporis adversi sic mihi sensus abest.

Fure deas igitur veneror mala nostra levantes,

Sollicitas comites, ex Helicone fugæ:

a Briseide.

Achilles.

Orpheus.

Furor po-
cticus.

Et

Et partim pelago, partim vestigia terrâ,
 Vel rate dignatas, vel pede nostra sequi.
 Sint præcor hæc saltem faciles mihi: namq; deorum
 Casare cum magno cætera turba facit.
 Mæque tot adversis cumulat, quot littus arenas,
 Quotque fretum pisces, ovaque piscis habet.
 Vere prius flores, æstu numerabis aristas,
 Poma per durumnum, frigorebûsque nives:
 Quàm mala, quæ patior toto jactatus in orbe,
 Dum miser Euxini littora sæva peto.
 Nec tamen ut veni levior fortuna malorum est;
 Huc quoque sunt nostras fata secuta vias.
 Hic quoque cognosco natalis stamina nostri,
 Stamina de nigro vellere facta mihi.
 utque neque infidias, capiti que pericula narrem,
 Vera quidem vidi, sed graviora fide.
 Vivere quàm miserum est inter Bessosque Getasque,
 Illum qui populi semper in ore fuit!
 Quàm miserum est portâ vitam miroque tueri:
 Vixque sui tutum viribus esse loci!
 Aspera militia juvenis certamina fugi:
 Nec nisi lustrâ a movimus arma manu.
 Nunc senior gladioque latus, scutoque sinistram,
 Canitiem galeæ subjiciôque meam.
 Nam dedit cæspecula custos nôî signa tumultûs,
 Induimus trepidâ protinus arma manu.
 Hostis habens arcus, imbutâque tela veneno,
 Sævus anhelanti mœnia lustrat equo.
 utque rapax pecudem, quæ se non texit ovili,
 Per satæ, per sylvas, fertque b trabitque lupus:
 Sic, si quem nondum portarum sede receptum
 Barbarus in campis repperit hostis, habet.
 Aut sequitur captus, inajecta que vincula collo
 Accipit, aut telo virus habente perit.
 Hic ego sollicitæ taceo novus incolâ sedis:
 Heu nimium fati tempora lenta mei!
 Et tamen ad numeras antiquaque sacra reverti
 Sustinet in tantis hospita Musa malis. (qui
 Recitem. Sed neque cui c referam quisquam est mea carmina, nec
 Auribus accipiat verba Latina suis.

Cætarum
 provincia
 impacata.

Novimus.

Refertq;

Recitem.

Ipse mihi (quid enim faciam?) scribque legoque;

Tutaque iudicio littera nostra suo est.

Sæpe tamen dixi, Cui nunc hæc cura laborat?

An mea Sauromatae scriptas Getæque legent?

Sæpe etiam lacrymæ sunt me scribente profusæ,

Humidaque est fletu littera acta mio.

Corque vetusta meum tantannam nova vulnera a sentit.

a Norit.

Inque huium mæste labitur imber aquæ.

Dim vix mutata qui sem fuerim ne recorder,

Et, tulerit me quo casus, & unde, subit.

Sæpe manus demens, studiis irata sibi que,

Misit in arsuras carmina nostra b rogos.

b Focos.

Atque ea de multis, quoniam non multa supersunt,

Cum venia facit, quisquis es, ista legas.

Tu quoque non melius, quam sunt mea tempora, carmen

Interdicta mihi consule Roma boni.

ELEGIA. II.

Dolet non interessè triumpho, devicta

Germania.

Am fera Caesaribus Germania, totus ut orbis,

Fera Ger-
mania.

Victa potest flexo succubuisse genu.

Atque velantur foras palatia fertis:

Thuræque in igne sonant, sufficitque cadem.

Andidæque adducta collam percussa secunda

Victima purpureo sanguine & passat humum,

c Tingit.

nona; amicorum templis promissa Deorum

Reddere victores & Cesar aterq; parant

qui Casareo iuveneres sub nomine crescant,

Perpetuo terras ut do: us illa regat.

una; bonis nuntius prospice Livina nato

Munera dat meritis, sæpe data, deis:

pariter matres, & quæ sine crimine castas

Perpetuâ servant virginitate focos.

bs pia; cūmq; pia letatur plebe Senatus,

Paratq; cuius eram pars ego nuper, pueri

os procul expulsos communia gaudia fallunt

Fama; tam longè non nisi parva veniunt

eo omnis populus poterit spectare triumphos,

Cumq; ducim tremitis oppida capta legem.

Ovidius
ex equestri
ordine.

Vinclaque

qui
a, nec

Ipse

a Perem-
ptum.

b Fleas.

Flere non-
nunquam
voluptas.

cj Cum
vixi.

d Viri.

Naso ab
uxore
amatur.

Tunc subeunt curæ, dum te tectūq; locūq;
Tangit? & oblitam non fuit esse mei?
Et veniunt astus, & non immensa videtur?
Fessaq; jactati corporis ossa dolent?
Non equidem dubito, quin hæc & cætera fiant;
Detque tuus mæsti signa doloris amor;
Nec cruciari minus, quàm cum Thebana a cruentum
Hæc ora Thessalico vidit ab axe rapi.
Quid tamen ipse precer, dubito: nec dicere possum;
Affectum quem te mentis habere velim.
Tristis es: indignor, quod sine tibi causa doloris:
Non es; ut amisso conjuga diu a b fores.
Tu vero tpa damna dole, mitissima conjux;
Timpus & a nostris exigit triste malis:
Fleg; meos casus. EST quedam flere voluptas:
EXPLETUR lacrymis coeritūq; dolor:
Atque utinam lugenda tibi non vita; sed esset
Mors mea: morte fores sola relicta mea.
Spiritus hic per te patrias exisset in auras;
Sparfissent lacrymæ corpora nostra pia.
Supremoq; die notum spectantia cælum
Texissent digiti lumina nostra tui.
Et cinis in tumulo positus jacisset avito;
Tactaq; nascenti corpus haberet humus.
Deniq; ut & vixi sine crimine mortuus essem;
Nec mea supplicio vita pudenda foret.
Me miserum tu si, cum diceris exulis uxor,
Avertis vultus, & subit ora rubor!
Me miserum, si turpe putas mihi nupta videri:
Me miserum si jam te pudet esse meam:
Tempus ubi est illud, quo te jactare solebas
Conjuge, nec nomen dissimulare d meum?
Tempus ubi est, quo te (nisi non vis ista referri)
Et dici (memini) juro & esse meam?
Unde proba dignum est, omni tibi dore placui:
Addebat veris multa latentis amor.
Nec, quem præferres, (ita res tibi magna videbar)
Quem de thum mallet esse, vir alter erat.
Nunc quoque ne pudeat, quod sis mihi nupta; tuncq;
Non debet dolor hinc; debet abesse pudor.

*Cum cecidit Capaneus subito temerarius ictu,
 Non legis Evadne erubuisse viro.
 Nec, quia rex mundi compescuit ignibus ignes,
 Ipse suis Phaethon inficiandus erat.
 Nec Semele Cadmo facta est aliena parenti,
 Quod precibus periit ambitiosa suis.
 Nec tibi, quod laevis ego sum Jovis ignibus ictus,
 Purpureus molli fiat in ore pudor.
 Sed magis in nostri curam consurge tuendi;
 Exemplumq; mihi conjugis esto bonae:
 Materiamq; tuis tristem virtutibus imple,
 ARDUA per praeceptis gloria vadit iter.
 Heclora quis nosses, felix si Troja fuisset?
 PUBLICA virtutis per mala facta via est.
 Ars tua, Typhy, jacet, si non sit in aequore fluctus:
 Si valeant homines, ars tua, Phoebe, b jacet.
 QuA latet, inque bonis cessat non cognita rebus,
 Apparet virtus, arguiturque malis.
 Dat tibi nostra locum tituli fortuna, caputque
 Conspicuum pietas c quod tua tollat habet.
 utere temporibus quorum nunc munere freta es:
 Et patet in laudes area d lata tuas.*

a Rubor.

Casus in-
 felices
 nonnun-
 quam illu-
 strant nos.
 b Vacet.

c Quo.

d Magna.

ELEGIA. IV.

Ad amicum, pro cuius nomine signa ponit.

*O Qui, non inibus cum sis generosus e avorum,
 Exsuperas morum nobilitate genus,
 Cujus inest animo patris candoris imago,
 Non careat numeris candor ut iste suis:
 Cujus in ingenio est patriae sacunda lingua,
 Quam prior in Latio non fuit ulla foro:
 Quod minime volui, positis pro nomine signis
 Dictus es; ignoscas laudibus ipse tuis.
 Nil ego peccavi; tua te bona cognita produnt?
 Si, quod es, appares, culpa soluta mea est.
 Nec tamen officium nostro tibi carmine factum,
 Principe tam justo posse nocere puto.
 Ipse pater patriae (quid enim civilis illo?)
 Sustinet in nostro carmine saepe legi.*

e Avitis.

Signa pro
 nomine.

Cæsar res-
publica.

Nec prohibere potest : quia res est publica Cæsar,

Et de communi pars quoque nostra bono est.

Jupiter ingeniis præbet sua numina vatum,

Seque celebrari quolibet ore finit.

Causa tua exemplo superiorum tuta duorum est,

Quorum hic aspicitur, creditur ille deus.

ut non debuerim, tamen hoc ego crimen habebo :

Non fuit arbitrii litera nostra tui :

Nec nova, quod tecum loquor, est injuria nostra,

Incolumis cum quo sæpe locutus eram.

Quò vereare minùs, ne sim tibi crimen amicus :

Invidiam, siqua est, antor habere potest.

Nam tuus est primis cultus mihi semper ab annis

(Hoc a saltem noli dissimulare) pater :

Ingeniumq; maum (potes hoc meminisse) probabat ;

Plùs etiam quàm, me judice, dignus eram.

Deque meis illo referebat versibus ore,

In quo pars b magnæ nobilitatis erat.

Non igitur tibi nunc, quod me domus ista recepit,

Sed priùs auctori sunt data verba tuo.

Nec data sunt (mihi crede) tamen : sed in omnibus actis

ultima si demas, vita tuenda mea est.

Hæc quoque, quâ perii, culpam scelus esse negabis ;

Si tanti series sit tibi nota mali.

Timor &
error
Ovidii
pro cri-
mine.

Aut timor, aut error : nobis priùs obsuit error :

Ah ! sine me sati non meminisse mi.

Neve retractando nondum coeuntia rumpe

Vulnèra : vix illis proderit ipsa quies.

Ergo, ut jure damus pœnas, sic absuit omne

Peccato facinus consiliumque meo.

Idque Deus sentit. Pro quo nec lumen ademptum est ;

Nec mihi detractas possidet alter opes.

Forſitan hanc ipsam, vivat modò, finiet olim,

Tempore cum fuerit lenior ira, fugam.

Nunc precor hinc aliò jubeat discedere ; si non

Noſtra verecundo vota pudore carent.

Quietius.

Mitius exilium, paulòque c propinquius, oro,

Quique sit à ſervo longius hoſte locum.

Ta tæque in Auguſto eſt clementia ; ſi quis ab illo

Hoc peteret pro me, forſitan ille daret.

Frigida

Frigida me cohibent Euxini littora Ponti :

Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

Nam neque iactantur moderatis æquora ventis ;

Nec placidos portus hospita navis habet.

Sunt circà gentes, quæ prædam sanguine quarunt :

Nec minus infidâ terra timetur aquâ.

Illi, quos audis hominum gaudere crimine,

Penè sub ejusdem asydevis igne jacent.

Nec procul à nobis locus est, ubi Taurica divâ

Cade pharetrata spargitur ara deæ:

Hæc prius (ut memorant) non invidiosa nefandis,

Nec cupienda bonis, regna Thoantis erant.

Hic pro seppositâ, virgo Pelopeia, cervâ

Sacra deæ coluit qualiacunque suæ.

Quo postquam, dubium est, pius an sceleratus, Orestes

Exactus furis venerat ipse suis ;

Et comes exemplum viri Phocæus amoris :

Qui duo corporibus, mentibus unus, erant ;

Protinus et ineluctis ducuntur ad aram,

Quæ stabat geminas ante cruenta fores.

Nec tamen hunc sua mors, nec mors sua terruit illam :

Alter ab alterius funere mæstus erat.

Et jam constiterat stridulo mucrone sacerdos ;

Cinxerat & Graias barbara vitta comas :

Cum vice sermonis fratrem cognovit, & illi,

Pro nece complexus Iphigenia dedit.

Læta deæ signum, crudelia sacra peroræ,

Transiit ex illis in meliora locis.

Hæc igitur regio magni penè ultima mundi,

Quam sugere homines diique, propinqua mihi est,

Atque meam terram prope sunt funebria sacra ;

Si modò Naxos barbara terra sua est.

Ostinam venti, quibus est ablatas Orestes,

Placato referant & mea vela Deo !

Euxinus

Pontus

Axenus

dictus ab

antiquis.

a Frigoris

axe.

Dianæ sa-

crificaba-

tur huma-

nis hostiis.

Orestes &

Pylades

par amico-

rum.

ELEGIA. V.

Ad amicum, cujus nomen tacet, nè noceat.

O mihi dilectos inter, fors prima, sodales,

Unica fortunis ara reperta mihi.

Cujus ab alloquiis anima hæc moribunda revixit,
ut vigil infusâ Pallade flamma solet :

Qui veritus non es portus aperire fideles,
Fulmine percussæ confugiûmq; ratis :

Cujus eram censu non me sensurus egentem,
Si Cæsar patrias eripuisset opes:

Temporis oblitum dum me trahit impetus hujus;

Excidit (heu!) nomen quàm mihi penè tuum ;

Tu tamen agnoscis, tactûsq; cupidine laudis,

Ille ego sum, cuperes dicere posse palam.

Certè ego, si sineres, titulum tibi reddere vellem,

Et raram sanæ conciliare fidem.

Nè noceam grato vereor tibi carmine ; neve

Intempestivus nominis obftet honor.

Intempe-
stivus ho-
nor qui
obest.

Quod licet ; & tutum est , intra tua pectora gaudet,

Mèq; tuî memorem, téq; fuisse pium.

utq; facis, remis ad opem luere ferendam,

Dum veniet placido mollior aura Deo :

Et tutare caput nulli servabile, si non

Qui meritis Stygiâ sublevet illud aquâ :

Téq; (quod est rarum) præsta constanter ad omne

Indeclinatæ munus amicitie.

Sic tua processus habeat fortuna perennes ;

Sic ope non egeas ipse, juvesque tuos :

Sic æquet tua nupta virum bonitate perenni,

a Alis ha-
bent hic
principium

Iaciat & vestro rara querela toro :

Elegiæ sex-
tæ.

Diligat & semper socius te sanguinis illo,

Quo pius affectu Castora frater amat :

b Lupi, un-
de & fræna

Sic juvenis similiq; tibi sit natus, & illum

Moribus agnoscat quilibet esse tuum :

Lupata.

Sic socrum faciat tædâ te nata jugali ;

Hor. dixit.

Nec tardè juveni det tibi nomina avi.

Tempus
omnia mi-
tigat.

a Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri ;

Præbet & incurvo colla premenda jugo.

Elephas
in Indiâ
sequeps.

Tempore paret equus lentis animosus habendis.

Et placidè duos accipit ore b lupos.

Tempore Pænorum compescitur ira leonum ;

Nec feritas animo, quæ fuit antè, mavet.

Quæque sui jussis obtemperat Inda magistri

Bellua, servitij tempore victa subij.

Tempus

*Tempus, ut extentis tæneat, facit, uva racemis,
Vixq; merum capiant grana, quod intus habent.*

*Tempus & in canas semen producit aristas,
Et, nè sint tristi poma sapore, facit.*

Hoc dentem tenuat terram a renovantis aratri ;

Hoc rigidos silices, hoc adamantina terit :

Hoc etiam sævas paulatim mitigat iras :

*Hoc minuit luctus, mæstaque corda leuat :
Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas,*

Præterquam curas attenuare meas.

ut patriâ carco, bis frugibus area trita est :

Dissiluit nudo pressa bis uva pede.

Nec quæsitâ tamen spatio patientia longo est ;

Mensq; mali sensum nostra recentis habet.

Scilicet & veteres fugiunt iuga sæpe iuveni :

Et domitus fræno sæpe repugnat equus.

Tristior est etiam præsens ærumna priore :

ut sit enim sibi par, crevit, & aucta morâ est.

Nec tam nota mihi, quàm sunt, mala nostra fuerunt ;

Sed magis hoc, quo sunt cognitiore, gravant.

Est quoq; non minimum vires afferre recentes,

Nec præconsumptum temporis esse malis.

Fortior in sulvâ novus est luctator arenâ,

Quàm cui sunt tardâ brachia fessa morâ.

Integer est melior nitidis gladiator in armis,

Quàm cui tela suo sanguine tincta rubent.

Fert bene præcipientis navis modo facta procellas :

Quamlibet exiguo solvitur imbre vetus.

Nos quoq; quæ ferimus, tulimus patientius antè

Quam mala sunt longâ multiplicata die !

Credite, deficio ; nostroque à corpore (quantum

Auguror) accedunt tempora parva malis.

Nam neq; sunt vires, nec qui color esse solebat :

Vix habeo tenuem, quæ regat ossa, cutem.

Corpore sed mens est ægro magis ægra, malisq;

In circumspectu stat sine fine sui.

urbis abest facies, absunt mea cura sodales :

Et, quâ nulla mihi charior, uxor abest.

Vulgus adest Scythicum, b braccatq; turba Gitarum; b braccia-

Sic mala, quæ video, non videoque, nocent,

taque.

a Scinden.

Ovidius
biennium
exul.

Mala cog-
nita magis
molesta.

Mors solat- una tamen spes est, quæ me solatur in istis;
tio est ca- Hæc fore morte me non diuturna mala.
lamitosis.

ELEGIA VI.

Accusat amicum, quod ab eo literas
non acceperit.

a Frigora.

Bis me sol adiit, gelidæ post æ tempora brumæ;
Bisq; suum tacto Pisce peregit iter.

Tempore tam longo cur non tua dextera versus,
Quamlibet in paucos, officiosa fuit?

Cur tua cessavit pietas, scribentibus illis

Exiguæ nobis cum quibus usus erat?

Cur, quoties alicui chartæ sua vincula dempsit,

Illam speravi nomen habere tuum?

Dii faciant, ut sæpe tuâ sit epistola dextrâ

Scripta; sed è multis reddita nulla mihi.

Quod precor, esse liquet; credam prius ora Medusæ

Gorgonis angineis cinctâ fuisse comis:

Esse canes utero sub virginis, esse Chimeram;

A truce quæ flammis separat angue leam:

Junctos.

Quadrupedesq; homines cum pectore pectora vinctas,

Tergeminumq; virum, Tergeminumq; canem:

Sphingaq; & Harpyas, serpentipedesq; gigantes,

Gyges cen-

Centimanumq; Gygen, semibovemq; virum:

timanus.

Hæc ego cuncta prius, quàm te, charissime, credam

Mutatum, & curam deposuisse mei.

Innumeri montes inter me teque, viæque,

Fluminâq; & campi, nec freta pauca jacent:

Mille potest causis, à te quæ littera sæpe

Missâ sit, in nostras rara venire manus.

Mille tamen causas scribendo vince frequenter,

Excusem ne te semper, amice, mihi.

ELEGIA VII.

Queritur se jam senem exulare.

Seneſtus

Jam mea cygneas imitantur tempora plumas,
Inficit & nigras alba senectâ comas.

& canities:

Jam subeunt anni fragiles, & inertior ætas;

Jamq; parum primo me mihi ferre grave est.

Nunc erat ut posito deberem sine laborum

Vivere, me nullo sollicitante metu :

Quæq; meæ semper placuerunt otia menti

Carpere, & in studiis molliter esse meis :

Et parvam celebrare domum, a patriosq; penates,

Et quæ nunc domino rura paterna carent :

Inq; sinu dominae, charisque b sodalibus, inque

Securus patriâ concessisse meâ.

Hæc mea sic quondam peragi speraverat ætas :

Hos ego sic annos ponere dignus eram.

Nor ita Diis visum est, qui me terrâq; mariq;

Æthum Sarmaticis exposuere locis.

In cava ducuntur quassæ navalia puppes,

Nè temerè in mediis dissoluantur aquis.

Ne cadat, & multas palmas inhonestet adeptas,

Languidus in prædis gramina carpit equus.

Miles, ut emeritis non est satis utilis armis,

Ponit ad antiquos, quæ tulit, arma lares :

Sic igitur, tardâ vires c minuyente senectâ,

Me quoq; donari jam rude tempus erat.

Tempus erat, nec me peregrinum ducere cœlum ;

Nec siccam Getico fonte levare sitim :

Sed, modo quos habui, vacuos secedere in hortos ;

Nunc hominum visu, rursus & urbe frui.

Sic animo quondam nor divinante futura,

Optabam placidè vivere posse senex.

Fata repugnârunt ; quæ cum mihi tempora prima

Mollia præbuerint, posteriora gravant.

Jamq; decem lustris omni sine labe peractis,

Parte premor vitæ deteriore meæ.

Nec procul à metis, quas penè tenere videbar,

Curriculo gravis est facta ruina meo.

Ergo illum demens in me seuire coegi,

Mitius im mensus quo nihil orbis habet.

Ipâq; delictis victa est clementia nostris,

Nec tamen errori vita negata meo est.

Vita procul patriâ peragenda sub axe d Boreo est.

Qua maris Euxini terra sinistra jacet.

Hæc mihi si Delphos, Dodonaq; diceret ipsa,

Esse videretur vanus uterq; locus.

a Veteresque.

Rura paterna

Ovidii.

b Nepotibus.

Dissoluantur pentasyllabum.

c Adimente.

Rude donari.

Ita & Hor. initio Ser. ad Mecæn.

Naso quinquagenarius exul.

d Boreus.

Adamante NIL adeò validum est, adamas licet alliget illud,
alligare. ut maneat rapido firminus igne Jovis.

NIL ità sublime est, supràq; pericula tendit,
Non sit ut inferius, suppositumq; Deo.

Nam quanquam vitio pars est contratta malorum;
Plus tamen exitii numinis ira dedit.

At vos admoniti nostris quoq; casibus este;
Æquantem superos emeruisse virum.

ELEGIA. VIII.

Admonet quendam, ne pergat lædere.

SI licet, & pateris, nomen facinusq; tacebo,
Et tua Lethæis acta dabuntur aquis:

Nostrâque vincetur lacrymis clementia seris:

Fac modo te pateat pœnituisse tui.

Fac modo te damnes, cupiâque eradere vitæ

Tempora, (si possis) Tisiphonea tuæ.

Sin minus, & flagrant odio tua pectora nostro;

Induct infelix arma coacta dolor.

Longæ.

manus.

doctorum.

hominum.

Sim licet extremum (sicut sum) missus in orbem,

Nostra suus isthinc porriget iramans.

Omnia (si nescis) Cæsar mihi jura reliquit:

Et sola est patriâ pœna cavere meâ.

Et patriam, modo sit sospes; speramus ab illo:

Sæpe Jovis telo quercus adusta vires.

Deniq; vindictæ si sit mihi nulla facultas,

Pierides vires, & sua tela dabunt.

Ut Scythicis habitem longè submotus in oris,

Sicq; sicut oculis proxima signa meis:

Nostra per immensas ibunt præconia gentes;

Quodq; querar, notum, quâ patet orbis, erit.

¶ In.

Ibit a ad occasum, quicquid dicetur, ab ortu;

Tistis & Hesperie vocis Eous erit.

Crimen.

posteritatis

Trans ego Tellurem, trans altas audiar undas,

Et gemitus vox est magna futura mei.

Nec tua te fontem tantummodo sicula norint,

Perpetuæ crimen posteritatis eris.

Sumere.

cornua.

Jam feror in pugnas, & nondum cornua sumpsi,

Nec mihi sumendi causa sit ulla velim.

Circus adhuc cessat : spargit tamen acer arenam "

Taurus, & infesto jam pede pulsat humum.

Hoc quoque, quam volui, plus est ; cane Musa receptus

Domum licet huic nomen dissimulare suum.

*Recessus
vel receptus
antique
pro receptul.*

ELEGIA IX.

De seipso ad posteritatem.

ILLE ego, qui fuesam tenerorum lusor Amorum,

Quem legis, ut noris, accipe posteritas.

Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimas in dis ;

Millia qui novies distat ab urbe decem :

Edictus hinc ego sum ; nec non (ut tempora nobis)

Cum cecidit fato Consul interq ; pari.

Si quid id est, usq ; à proavis vetus ordinis heres,

Non modo fortunæ munere factus Eques.

Nec stirps prima fui ; genito sum fratre creatus,

Qui tribus antè quater mensibus ortus erat :

Lucifer amborum natalibus adfuit idem :

Una celebrata est per duo liba dies.

Hæc est armigera festis de quinq ; Minerva,

Quæ fieri pugna prima cruenta solet.

Protinus excolimur teneri, curaq ; parentis

Imus ad insignes urbis ab arte viros.

Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo,

Fortia verbosi natus ad arma fori.

At mihi jam pueri cœlestia sacra placebant ;

Inq ; suum furtim Musa traherat opus.

Sæpe pater dixit, Studium quid inutile tentas ?

Meonides nullas ipse reliquit opes.

Motus eram dictis, totòq ; Helicone relicto,

Scribere conabar verba soluta modis.

Sponte suâ carmen numeros veniebat ad aptos,

Et, quod tentabam scribere, versus erat.

Interea tacito passu labentibus annis,

Liberior fratri sumpta mihiq ; toga est.

Induiturq ; humeris cum lato purpura clavo ;

Et studium nobis, quod fuit antè, manet,

Jamq ; decem vitæ frater geminaverat annos,

Cum perit, & ceteri parte carere mei.

*Ovidius
Sulmonen-
sis.*

*Eques
Ovid.
Frater
Ovid.*

*Ovidius
natus ad
carmina.*

Laticlavus.

Copius

Triumvir.
Ovidius.

*Cepimus & tenera primos etatis honores;
Deq; viris quondam pars tribus una fui.
Curia restabat, clavi mensura coacta est:
Majus erat nostris viribus illud onus:
Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori,
Solicitaq; fugax ambitionis eram.
Et petere Aonia suadebant tuta sorores
Otia, judicio semper amata meo.
Temporibus illis colui foviq; poetas:
Quotq; aderant vates, rebar adesse deos.
Saepe suas volacres legi mihi grandior ovo,*

Macer.

Propertius.

*Quaeque nocet serpens, quae juvat herba, Macer.
Saepe juos solitus recitare Propertius ignes,
Fure sodalitii qui mihi junctus erat.*

Battus.

Horatius.

Numero-
sus.

Tibullus.

*Ponticus Heroo Battus quoq; clarus Iambo,
Dulcia convictus membra suere mei.
Et tenuit nostros numerosus Horatius aures,
Dum ferit Ausonia carmina culta lyra!
Virgilium vidi tantum; nec avara Tibullo
Tempus amicitiae fata dedere meae.
Successor fuit hic tibi Galle, Propertius illi;
Quartus ab his serie temporis ipse fui,
utque ego majores, sic me coluere minores;
Notaque non tardè facta Thalia mea est:
Carmina cum primùm populo juvenilia legi,
Barba resecta mihi bisve semelve fuit.*

Corinna

Ovidii.

Placitura.

Amator.

Ovidius.

Hoc.

*Moverat ingenium totam cantata per urbem,
Nomine non vero dicta, Corinna, mihi.
Multa quidem scripsi: sed quae vitiosa putavi,
Emendaturis ignibus ipse dedi.
Tum quoq; cum fuzerem, quaedam a nocturna cremari;
Iratus studio carminibusque meis.
Molle, Cupidineis nec inexpugnabile telis
Cor mihi, quodq; levis causa moveret, erat.
Cum tamen ibi essem, minimòq; accenderet igne,
Nomine sub nostro fabula nulla fuit.
Perè mihi puero nec digna, nec utilis uxor,
Est data: quae tempus per breve nupta fuit.
Illi successit, quamvis sine crimine conjux,
Non tamen in nostro firma futura toro.*

Tres uxo-
res.

ultima,

ultima, quæ mecum seros permansit in annos,
 Sustinuit conjux exulis esse vii.
 Filia me mea bis primâ secunda juventâ,
 Sed non ex uxo conjuge, fecit avum,
 Et jam complerat genitor sua fata; novemque
 Addiderat lustris altera lustra novem.
 Non aliter flevi, quàm me fleturus ademptum
 Ille fuit; matris proxima busta tuli.
 Felices ambo, tempestivèq; sepulti;
 Ante diem pœnæ quòd periëre meæ.
 Me quoque felicem, quòd non viventibus illis
 Sum miser, & de me quòd doluere nihil?
 Si tamen extinctis aliquid nisi nomina restant,
 Et gracilis struētos effugit umbrarogos:
 Fama, parentales, si vos mea contigit, umbræ,
 Et sunt in Stygio crimina nostra foro;
 Scite, precor, causam (nec vos mihi fallere fas est)
 Errorem passæ, (non scelus) esse fugæ.
 Manibus hoc satis est; ad vos, studiosa, revertar
 Pectora, quæ vitæ, queritis acta meæ.
 Jam mihi canities, pulsus melioribus annis,
 Venerat, antiquas milcueratq; comas:
 Postque meos ortus Pisæâ victus olivâ,
 Abstulerat decies præmia victor equus:
 Cùm maris Euxini positos ad læva Tomitas
 Querere me læsi Principis ira jubet.
 Causa meæ, cunctis nimium quoq; notæ, ruinæ
 Indicio non est testificanda meo.
 Quid referam, comitumq; nefas famulosq; nocentes?
 Ipseque multa tuli non leviora fugâ.
 Indignata malis mens est succumbere: seque
 Præstitit invictam viribus usa suis.
 Oblitusque mei, ductæq; per otia vitæ,
 Insolitâ cepi temporis arma manu.
 Totq; tuli terra pœnas pelagoque, quot inter
 Occultum stellæ conspicuumq; polum.
 Tacta mihi tandem longis erroribus acta
 Junctâ phætratis Sarnatis ora Getis.
 Hic ego, finitimis quavis circumsonor armis,
 Tristitia, quo possim ca mine, fata lero:

Pater
 Ovidii
 mortuus.

Canities
 Ovidii.

Quod

Decipere
diem.

Fama ab
exequiis
res divina,
a quia.

*Quod quamvis nemo est, cuius referatur ad aures ;
Sic tamen absumo decipioq; diem.
Ergo quod vivo, durisq; laboribus obsto,
Nec me sollicitæ tædiæ lucis habent ;
Gratia, Musa, tibi : nam tu solatia præbes :
Tu curæ requies, tu medicina venis :
Tu dux & comes es, tu me subducis ab Istro,
In mediòq; mihi das Heliconæ locum :
Tu mihi (quod rarum est) vivo sublime dedisti
Nomen, ab exequiis quod dare fama solet.
Nec, a qui detrectat præsentia, livor iniquo
illum de nostris dente momordit opus.
Nam tulerint magnos cum secula nostra poetas,
Non fuit ingenio fama maligna meo.
Cumque ego præponam multos mihi, non minor illis
Dicar : & in totoplurimus orbe legor.
Si quid habent igitur vatum præsagia veri ;
Protinus ut moriar, non ero, terra, tuus.
Sive favore tuli, sive hæc ego carmine famam ;
Iure tibi grates, candide Lector, ago.*

PUB. OVID. NASONIS
De Tristibus, Lib. V.

ELEGIA I.

Ad amicum, ut hunc librum accipiat.

FleBILE
carmen.

*Hunc quoq; de Getico, nostri studiose, libellum
Littore, præmissis quattuor adde meis.
Hic quoq; talis erit, qualis fortuna poetæ :
Invenies toto carmine dulce nihil.
Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen ;
Materiæ scripto conveniente suæ.
Integer & lætus læta & juvenilia lusi :
Hæc tamen nunc me composuisse piget.*

ut cecidi, perago subiti praecordia casus :

Sumq; argumenti conditor ipse mei.

utque jacens ripâ deflere Caesarius ales

Dicitur ore suam deficiente necem :

Sic ego Sarmaticas longè projectus in aeras

Efficio, tacitum nè mihi funus eat.

Delicias si quis lascivâq; carmina querit,

Praemoneo nunquam scripta quod ista legat.

Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,

Et plures, quorum nomina magna vigent.

Atque utinam numero nos non effemus in b illo ;

Hei mihi ! cur unquam Musa jocata mea est ?

Sed dedimus pœnas, c Scythicique in sinibus Istri.

Ille phœtrati lator Amoris d adest.

Quod superest, socios ad publica carmina flexi,

Et memores jussi nominis esse mei.

Si tamen ex vobis aliquis tam multa requirit

unde dolenda canam ; multa dolenda tali :

Non hæc ingenio, non hæc componimus arte :

Materia est propriis ingeniosa malis.

Et quota fortunæ pars est in carmine nostræ ?

Felix, qui patitur quæ numerare potest.

Quot frutices sylvæ, quot fluvius Tiberis arenas,

Mollia quot Martis gramina campus habet :

Tot mala pertulimus ; quorum medicina quiesque

Nulla nisi in studio est, Pieridumq; morâ.

Quis tibi, Naso, modus lacrymosi carminis ? inquis :

Idem fortunæ qui modus hujus erit.

Quod querar, illa mihi pleno de fonte ministrat :

Nec mea sunt, fati verba sed ista mei.

At mihi si charâ patriam cum conjuge reddas,

Sint vultus hilares, sinque, quod antè fui :

Lenior d invicti si sit mihi Caesaris ira :

Carmina letitiæ jam tibi plena dabo.

Non tamen ut luset, rursus mea litera ludet :

Sit semel illa joco luxuriata meo:

Quod probet ipse canam ; pœnæ modò parte levatâ,

Barbariam, rigidos effugiâmq; Getas.

Interea nostri quid agant, nisi triste, libelli ?

Tibia funeribus convenit ista meis.

a Auras.

Gallus
Propertius
b isto.

c Getici.
d adest.

Malorum
levamen.

d & victi.

Phazaris
Perillum
recluit.

Verbis le-
vatur do-
lor.

a Atque
exarsuat.
Mala taci-
ta acrius
dolent.

b Sarmo-
ntas.
Per a Ri-
mulas in-
genii.

At poterat, inquis, melius mala ferre silendo,
Et tacitus casus dissimulare tuos.

Exigis, ut nulli gemitus tormenta sequantur?
Acceptoq; gravi vulnere flere vetas?

Ipse Perillo Phalaris permisit in are
Edere mugitus, & bovis ore queri.
Cum Priami lacrymis offensus non sit Achilles;
Tu fletus inhibes, durior hoste, meos?

Cum faceret Nioben orbam Latonia proles,
Non tamen & sicca iussit habere genas.

Est aliquid, fatale malum per verba levare:
Hoc querulam Progenem, Halcyonemque, facit.
Hoc erat in gelido quare Pœantius antro
Voce fatigaret Lemnia saxa sua.

Strangulat inclusus dolor, & atque cor æstuat intus,
Cogitur & vires multiplicare suas.

Da veniam potius, vel totos tolle libellos,
Si mihi quod prodest, hoc tibi, lector, obest:
Sed nec obesse potest ulli; nec scripta fuerunt
Nostri a nisi tanti perniciofa suo.

At mala sunt, fatier: quis te mala sumere cogit,
Aut quis deceptum ponere sumpta vetat?
Ipse nec hoc mando: sed ut huc deducula legantur,
Non sunt illa si barbariora loco.

Nec me Roma suis debet conferre poetis:
Inter b Sarmaticos ingeniosus eram.

Denique nulla mihi captatur gloria, quæque
Ingenio stimulos si bere sania solet.

Nolurus assiduus animam tabescere curis:

Quæ tamen impunt, quæque vetantur, curant.
Cur scribam, docui: cur mittam, quæritis, istos?
Vobiscum cupio quolibet esse modo.

ELEGIA II.

Ad uxorem, nè timeat rogare Cæsarem.

Impatiens
laborum.
Cvidius.

Ecquid, ut è Ponto nota venit epistola, palles?
Et tibi sollicita solvitur illa manu?
Pore metum: valeo, co piscine, quod antè laborum
Impatiens nobis, invalidè siquæ fuit;

Sufficit,

Sufficit, atque ipso vexatum induit usu :

a En ! magis infirmo non vacat esse mihi.

a An.

Mens tamen agra jacet : nec tempore robora sumpsit,

Affectusque animi, qui fuit antè, manet.

Quæque morâ spatioque suo coitura putavi,

Vulnera, non aliter quàm modò facta, dolent.

SCILICET exiguis prodest annosa vetustas :

Grandibus accedunt tempore damna malis.

Penè decem totis aluit Parentius annis

Pestiferum tumido b virus ab angue datum.

Telephus aternâ consumptus tabe perisset ;

Si non, quæ nocuit, dextra tulisset opem.

Et mea, si facinus nullum commissimus, opto,

Vulnera qui fecit, facta levare velit :

Contentusque mei jam tandem patte doloris,

Exiguum pleno de mare demat aquæ.

Detrahat ut multum, multum restabit acerbi ;

Parsque meæ pænæ totius instar erit.

Littora quot conchas, quot amœna rosaria flores,

Quotve soporiferum grana papaver habet :

Sylvæ feras quot alit, quot piscibus unda natatur,

Quot tenerum pennis æræ pulsat avis :

Tot premor adversis : quæ si comprehendere coner,

Icarie numerum dicere coner aquæ.

utque viæ casus, ut amara pericula Ponti,

ut taceam striclas in mea fata manus.

Barbara me tellus ; orbisque novissima magni

Sustinet, & sævo cinctus ab hoste locus.

Hinc ego trajicerer (nec enim mea culpa cruenta est)

Essit, quæ debet, si tibi cura mei.

Ille Deus, bene quo Romana potentia nixa est,

Sæpe suo victor lenis in hoste fuit.

Quid dubitas ? & tanta times ? accede, rogæque ;

Cæsare nil ingens mitius orbis habet. (quunt,

Me miserum ! quid agam ? Si proxima quæque relin-

Subtrahis & fracto tu quoque colla jago ;

Quo ferar ? unde petam c lapsis solatia rebus ?

Anchora jam nostram non tenet ulla ratem.

Viderit ipse ; sacram quamvis invisus ad aram

Confugiam, nullas submovet ara manus.

b Vultus
Telephi
hasta.

Incum-
moda
Nelsonis.

c Lassis.

Ares tan-
gere.

EIE-

ELEGIA III.

Ad Cæsarem, ut sibi jam parcat.

Alloquar en absens absentia numina supplex;

Si fas est homini cum Jove posse loqui;

Arbiter imperii, quo certum est sospite cunctos

Antoniae curam gentis habere deos;

O decus, ô patriæ per te florentis imago,

O vir non ipso, quem regis, orbe minor:

Sic habites terram, sic te desideret æther,

Sic ad a pacta tibi sidera tardus eas:

Parce, precor: minimamq; tuo de fulmine partem

Deme: satis pœnæ, quod superabit, erit.

Ira quidem moderata tua est, vitâque dedisti:

Nec mihi jus civis, nec mihi nomen abest,

Nec mea concessa est ullis fortuna; nec exul

Edicti verbis nominor ipse tui.

Omniâq; hæc timui, b quoniam meruisse videbar:

Sed tua peccato lenior ira meo est.

Arva relegatum jussisti visere Ponti,

Et Scythicum profugâ scindere puppe fretum.

Jussus ad Euxini deformia litora veni

Aquoris; hæc gelido terra sub axe jacet:

Nec me tam cruciat nunquam sine frigore cælum;

Glebaque carenti semper obusta gelu;

Nesciâque est vocis quod barbara lingua Latina,

c Græcæque quod Getico mista loquela sono est:

Quam quod finitimo cinctus premor undiq; Marte,

Vixque brevis tutum muris ab hoste facit.

Pax tamen interdum est, pacis fiducia nunquam:

Sic hic nunc patitur, nunc timet arma, locus.

Hinc ego dum muter, vel me Zantlea Charybdis

Deveret, atque suis ad Styga mittat aquis:

Vel rapida flammis mar satienter in Atnæ,

Vel freta Lei cadui mittar in alta Dei.

Quod petimus, pœna est: nec enim visere esse recus

Sed precor, ut possim tutius esse miser.

ELEGIA IV.

Ad Bacchum ut Cæsarem roget.

Bacchum
poetæ ce-
lebrant.**I**LLA dies hæc est, qua te celebrare poetæ,

(Si modo non fallunt tempora) Bacche, solent:

Festâq;

Festaque odoratis innectunt tempora sertis ;

Et dicunt laudes ad tua vina tuas.

Inter quos (memini) dum me mea fata sinebant,

Non inuisa tibi pars ego a magna fui :

Quem, nunc suppositum stellis Erymanthidos usæ,

Functa tenet crudis Sarmatis ora Getis :

Quique prius mollem vacuamque laboribus egi

In studiis vitam, Pieridumque choro ;

Nunc, procul à patriâ, Geticis circumsonor armis,

Multa prius pelago, multâque passus humo.

Sive mihi casus, sive hoc dedit ira Deorum,

Nubila nascenti leu mihi Parca fuit :

Tu tamen è sacris hederæ cultoribus unum

Numine debueras sustinuisse tuo.

An domine fati quicquid cecinere sorores,

Omne sub arbitrio desinit esse Dei ?

Ipse quoque æthereas meritis inuictus es arces,

Quò non exiguo facta labore via est.

Nec patria est habitata tibi, sed ad usque uiuosum

Strymona venisti, Marticolamque Geten,

Perfidâque, & lato spatiantem flumine Gangem,

Et quascunque bibit decolor Indus aquas.

Scilicet hanc legem rentes fatalia Parcæ

Stamina bis genito bis cecinere tibi.

Me quoque, si fas est exemplis ire Deorum,

Ferrea fors vitæ difficilisque premit.

Illo nec leuius cecidi, quem magna locutum

Reppulit à Thebis Jupiter igne suo.

ut tamen audisti percussum fulmine uatem,

Admonitu b nostro condoluisse potes.

Et potes, aspiciens circum tua sacra poetas,

Nescio quis nostrî, dicere, cultor abest.

Fer, bone Liber, opem : sic c altera degravet ulmun

Vitis, & incluso plena sit uua mero :

Sic tibi cum Bacchis Satyrorum d grata iuuentus

Adsit, & attonito non taceare sono :

Offa bipennis feri sic sint malè pressa Lycurgi ;

Impia nec pœnâ Pentheos umbra vacet :

Sic micet eternum, vicinaque sydera vincat

Conjuga in caelo clara corona tuo.

a Sæpe.

Bacchus
bis genitus.

b Marris.

c Altam.

d Gnava.

Ariadnes.

Deorum *Huc ades, & casus relevas, pulcherrime, nostros ;*
uxum de numero me memor esse tuo.
inter se *Sunt diis inter se commercia ; flectere tenta*
Cæsareum numen numine, Bacche, tuo.
commercium *Vos quoque consortes studii, pia turba poetæ,*
Hæc eadem sumpto quisq; rogare mero.
Atque aliquis vestrum, Nasonis nomine dicto,
Deponat lacrymis pocula mista suis.
Admonitusq; mei, cum circumspexerit omnes,
Dicat, ubi est nostri pars modo Nasæ chori ?
Idq; ita, si vestrum merui candore favorem,
Nullaq; iudicio littera læsa meo est ;
Si veterum dignè veneror cum scripta virorum,
Proxima non illis esse minora reor.
Dexter *Sic igitur dextro faciatis Apolline carmen ;*
Apollo. *Quod licet, inter vos nomen habete meum.*

ELEGIA V.

Loquitur epistola auctoris incommoda.
L *ittore ab Euxino Nasonis epistola veni,*
Lassaq; facta mari, lassaq; facta viâ ;
Qui mihi flens dixit, Tu, cui licet, aspice Romam :
Hæc quanto melior fors tua sorte meâ est !
Flens quoque me scripsit : nec quâ signabar, ad os est
Antè, sed ad madidas gemma relata genas.
Tristitiæ causam si quis cognoscere querit,
OSTENDI *solem postulat ille sibi :*
Nec frondem in sylvis, nec aperto gramina campo
Mollia, nec pleno flumine cernit aquas :
Philoctetes *Quid Priamus doleat mirabitur Hectore raptô :*
Quidve Philoctetes ictus ab angue gemat.
Dii facerent utinam, talis status esset in illo,
ut non tristitiæ causa dolenda foret !
Fert tamen, ut debet, casus patienter amarus :
Mors nec indomiti fræna recusat equi,
Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram,
Conscius in culpâ non scelus esse suâ.
Sæpe ferat, sit quanta Dei clementia, cuius
Se quoque in exemplis annuere solet.
Civis Ro- *Nam quod opes teneat patrias, quod nomina civis.*
manus. *Denique quod vivat, munus habere Dei.*

Te tamen, O (si quid credis mihi) charius ille
 Omnibus in toto pectore semper habet.
 Teque Menatiden, te qui comitatus Orestem,
 Te vocat Agiden, Euryalumque suum.
 Nec patriam magis ille suam desiderat, & quæ
 Plurima cum patriâ sentit abesse sibi,
 Quàm vultus oculosq; tuos, O dulcior illo
 Melle quod in ceris Attica ponit apes.
 Sæpe etiam mœrens tempus reminiscitur illud,
 Quod non præventum more fuisse dolet.
 Cùmque alii fugerent subitæ contagia cladi,
 Nec vellent ictæ limen adire domûs :
 Te sibi cum paucis meminit mansisse fidelem :
 Si paucos aliquis tresve duosve vocat.
 Quamvis attonitus, sensit tamen omnia, nec te
 Se minis adversis indoluisse suis.
 Verba solet, vultumque tuum, gemitusq; referre ;)
 Et te flente suos demaduisse senus :
 Quam sibi præstiteris, qua consolatus amicum
 Sis ope, solandus cum simul ipse fores.
 Pro quibus affirmat fore se memoremque piumque,
 Sive diem videat, sive tegatur humo.
 Per caput ipse suum solitus jurare, tuumque,
 Quod scio non illi vilius esse suo :
 Plena tot & tantis referetur gratia factis ;
 Nec sinet ille tuos littus arare boves.
 Fac modò constanter profigum tuare : quod ille,
 Qui bene te novit, non rogat, ipsa rogo.

ELEGIA VI.

Celebrat natalem uxoris.

Annuus assuetum dominæ natalis honore m
 Exigit : ite manus ad pia sacra meæ.
 Sic quondam festum Laertius egerat heros
 Forsan in extremo conjugis orbe diem.
 Lingua favens adsit nostrorum oblita malorum ;
 Quæ, puto, dedit jam bona verba loqui :
 Quæque semel toto vestis mihi sumitur anno,
 Sumatur fatis a decolor alba meis :
 Aræque gramineo viridis de cespite fiat ;
 Et volet in tepidâ nexa corona focos.

Per caput
 alicujus.
 jurare.

Favens
 lingua.

& discolor
 ara graminis.
 nea.

Da mihi thura, puer, pingues facientia flammæ ;
 Quod ut pio fufum ffridat in igne merum.
 Optime natalis (quamvis procul absumus) opto
 Candidus huc venias, diffimilisque meo.
 Si quod & instabat dominæ miserabile vulnus,
 Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
 Quæq; gravi nuper plusquam quassata procella est,
 Quod superest, tutum per mare navis eat.
 Illa domo, natâque suâ, patriâque fruatur ;
 Erepta hæc uni sit satis esse mihi.
 Quatenus & non est in charo conjuge felix,
 Pars vitæ tristi cætera nube vacet.
 Vivat amêq; virum quoniam sic cogitur, absens ;
 Consumatque annos sed diuturna suos.
 Adjicerem & nostros : sed nè contagia fati
 Corrumpan tunc, quos agit ipsa, mei.
 Nil homini certum est : fieri quis posse putaret,
 ut facerem in mediis hæc ego sacra Getis ?
 Aspice, ut aura tumens fumos à thure coortos
 In partes Italas, & loca dextra ferat.
 Sensus inest igitur nebulis, quas exigit ignis :
 Consilium fugiant cætera penè meum.
 Consilio commune sacrum cum fiat in arâ
 Fratribus, alternâ qui periêre manu :
 Ipsa sibi discors, tanquam mandetur ab illis,
 Scinditur in partes atra favilla duas.
 Hoc (memini) quondam fieri non posse loquebar,
 Et me Battiades iudice falsus erat.
 Omnia nunc credo, cum tu non stultus ab a Arêto
 Terga vapor dederis, Ausoniâque petas.
 Hæc igitur lux est, quæ si non orta fuisset,
 Nulla fuit misero festa videnda mihi.
 Edidit hæc mores illis heroibus æquos,
 Quis erat Eurytion, Icarusque pater.
 Nata pudicitia est secum probitasque, fidesque ;
 At non sunt istâ gaudia nata b die :
 Sed labor, & curæ, fortunâque moribus impar,
 Justâque de viduo p. nè querela toro.
 Scilicet adversis probitas exercita rebus
 Tristi materiam tempore laudis habet.

Filia Ovi-
dii.

Contagia
fati

Consilia
sacra Ro-
muli.

a alto.

b fide.

LIBER V.

83

Si nihil infesti durus vidisset Iulysse,
 Penelope felix, sed sine laude, foret.
 Victor Echionias si vir penetrasset in arces,
 Forsetan Evadnen vix sua nosset humus.
 Dum Peliâ genitæ tot sint, cur nobilis una est?
 Nempe fuit misero nupta quoddam viro.
 Effice, ut Iliacas tangat prior alter arenas;
 Laodameia nihil, cur referetur, erit.
 Et tua, quod malles, pietas ignota a fuisse,
 Implere ventis si mea vela sui.
 Dii tamen, & Caesar D'is accessure, sed olim,
 Aquarint Pylios cum tua fata dies,
 Non mihi, quam pœnam fateor meruisse, sed illi
 Parcite; quæ nullo digna dolore dolct.

Laus non
 nisi incom-
 modis pa-
 ratur.

a maneret.

ELEGIA VII.

Rogat amicum quondam nè discedat ab officio,

Tu quoq; nostrarum quondam fiducia rerum,
 Qui mihi confugium, qui mihi portus eras;

Tu quoque me suscepisti curam di nitte amici?

Officii que pium tam citò ponis onus?

Sarcina sum fateor, quam si tu tempore b duro

Depositurus eras, non subeunda fuit.

Fluctibus in mediis navem, Palinure, relinquis?

Nè fuge, neve tuâ sit minor arte fides.

Nunquid Achilleos dura inter praelia fidi

Deseruit levitas Automedontis equos?

Quem senel accepit, nunquam Podalirius agro

Provisam medicæ non tulit artis opem.

TURPIUS ejicitur, quàm non admittitur, hospes:

Quæ patuit, dextræ firma sit ara meæ.

Nil nisi me solum primotutus es, at nunc

Me pariter serva, iudiciumque tuum:

Si modo non aliqua est in me nova culpa, tuamque

Mutarunt subito crimina nostra fidem.

Spiritus hic, Scythicâ quem non bene ducimus aurâ,

Quod cupio, membris exeat antè meis;

Quàm tua c delicto stringantur pectora nostro;

Et videar merito vilior esse tibi.

Non adèd toti satis urgemur iniquis,

ut mea sit longis mens quoquè mota malis.

b nostro.

Palinurus.

Podalirius.

Turpius
 est abjicere
 quod sub-
 cris, quàm
 nunquam
 subiisse.

c dilecto.

Finge tamen motam ; quoties Agamemnone natum
 Dixisse in Pyladen verba proterva putas ?
 Nec procul à vero est, quod vel pulsarit amicum ;
 Mansit in officiis non minus ille suis.
 Hoc est cum miseris solum commune beatis ,
 Ambobus tribui quod solet obsequium :
 Ceditur & cæcis, & quos prætexta verendos,
 Virgaque cum verbis imperiosa facit.
 Si mihi non parcis, fortune parcere debes :
 Non habet in nobis ullius ira locum.
 Elige nostrorum minimum de parte laborum ;
 Isto, quo quereris, grandius illud erit.
 Quàm multâ madidæ celantur arundine fossæ ;
 Florida quàm multas Hybla tuetur apes :
 Quàm multæ gracili terrena sub horrea ferre
 Limite formicæ grana reperta solent :
 Tam me circumstat densorum turba malorum ;
 Crede mihi, vero est nostro querela minor.
 His qui contentus non est, in littus arenas,
 In segetem spicas, in mare fundat aquas.
 Intempestivos igitur compeste furores :
 Vela neque in medio desere nostra mari.

ELEGIA VIII.

(Getarum

Narrat miseriam suam, & mores & habitum

Quam legis, à Scythicâ tibi venit epistola terrâ,
 Latus ubi æquoreis jungitur Ister equis.
 Si tibi contingit cum dulci vita salute,
 Candida fortune pars manet una meæ.
 Scilicet ut semper, quid agam, charissime, queris ?
 Quamvis hoc vel me scire tacente potes :
 Sum miser ; hæc brevis est nostrorum summa malorum
 Quisquis & offenso Casare vivit, erit.
 Turba Tomitana quæ sit regionis, & inter
 Quos habitem mores, discere cura tibi est ?
 Mistâ sit hæc quamvis inter Græcosq; Getâsque,
 A malè placatis plus trahit, ora, Getis.
 Sarmaticæ major, Geticæq; frequentia gentis,
 Per medias in equis itque reditque vias :
 In quibus est nemo, qui non coryton, & arcum,
 Telaque vipereo lurida selle gerat.

Vox fera, trux vultus, verissima mortis imago:

Non coma, non ullâ barba resecta manu.

Dextera non segnis a stricto dare vulnera cultro,

Quem vinctum lateri barba us omnis habet.

Vivit in his igitur tencrorum lusor Amorum:

Hos videt, hos vates audit, amice, tuus.

Atque utinam vivat, & non moriatur in illis,

Absit ab invisis & tamen umbra locis.

Carmina quod c vestro saltari nostra theatro,

Versibus & plandi scribis, amice, meis.

Nil equidem feci, tu scis hoc ipse, theatris,

Musa nec in plausus ambitiosa mea est:

Non tamen ingratum est, quodcumq; oblivia nostri

Impedit, & profugi nomen in urbe refert.

Quamvis interdum, quæ me læsisse recorder.

Carmina devoto, Pieridâq; meas:

Cum bene devovi, nequeo tamen esse sine illis,

Vulneribusq; meis tela cruenta sequor.

Quæq; modo Euboicis lacerata est fluctibus, audet

Graia Caphareâ currere puppis aquâ.

Non tamen ut laudei, vigilo; curâq; futuri

Nominis, utilius quod latuisset, ago.

Detraho studiis animum, fallo; labores:

Experior curis & dare verba meis.

Quid potius faciam desertis solus in oris?

Quâmvic malis aliam querere coner orem?

Sive locum spectro, locus est inamabilis, & quo

Esse nihil toto tristius orbe potest:

Sive homines, vix sunt homines hoc nominæ digni;

Quâmvic lupi, sævæ plus feritatis habent.

Non metuunt leges, sed cedit viribus æquum:

Victâq; pugnaci jura sub ense jacent.

Pellibus & laxis arcent mala frigora brachis,

Orâq; sunt longis horrida testâ conis.

In paucis extant Græcæ vestigia linguae:

Hæ quoq; jam Getico barbarâ facta sono est.

Unus in hoc d nemo est pomulo, qui forte Latine

Quelibet è medio reddere verba queat.

I se ego Romanus vates (ignoscite Musa)

Sarmatior cogor pluri na more loqui.

a fixo.

b Heu non
vestrorum
oblitus.

c pleno.

Curis dare
verba.

Scythæ nè
homines
quidem.

d non.

Et pudet, & fateor jam desuetudine longâ
 Vix inbeunt ipsi verba Latina mihi.
 Nec dubito, quin sint & in hoc non pauca libello
 Barbara; non hominis culpa, sed ista loci est.
 Ne tamen Ausonia perdam commercia linguae,
 Et fiat patrio vox mea muta sono:
 Ipse loquor mecum, desuetâque verba retracto,
 Et studii repeto signa sinistra mei;
 Sic animum tempusq; trabo, meq; ipse reduco
 A contemplatu semoveoq; mali.

Præmium Carminibus quæro miserarum obliviam rerum;
 studiorum. Præmia si studio consequar ista, sat est.

ELEGIA IX.

Invehitur in quendam, quod se lacefferet.
NON adeo cecidi, quamvis abjectus, ut infra
 Te quoq; sim, inferius quo nihil esse potest.
 Quæ tibi res animos in me facit, improbe? curve
 Casibus insultas, quos potes ipse pati?
 Nec mala te reddunt mitem placidumq; jacenti
 Nostra, quibus possunt illacrymare feræ?
 Nec metuis dubio Fortunæ stantis in orbe
 Numen, & exosæ verba superba Deæ?
 Exiget at dignas ultrix Rhamnusia pœnas,
 Imposito calcas quod mea fata pede.
 Vidi ego nanfragiumque, viros & in æquore mergi;
 Et, nunquam, dixi, justior uada fuit.
 Vilia qui quondam miseris alimenta negarat;
 Nunc mendicato pascitur ille cibo.
 Passibus ambiguus FORTUNA volubilis errat,
 Et mare in nullo certa tenâxq; loco;
 Sed modò leta mare, vultus modo sumit acerbos;
 Et tantum constans in levitate suâ est.
 Nos quoque flornimus, sed flos fuit ille caducus;
 Flammâq; de stipulâ nostra brevîq; fuit.
 Neve tamen totâ capias fera gaudia mente;
 Non est placandi spes mihi nulla Dei:
 Vel quia peccavi citra scelus; utq; pudore
 Non caret, invidiâ sic mea culpa caret:
 Vel quia nil ingens, ad finem Solis ab ortu,
 Illo, cui parer, mitius orbis habet.

Feræ illa-
 crymant
 malis.

Fortuna
 vol

Scilicet ut per vim non est superabilis ulli,
 Molle cor ad timidas sic habet ille preces.
 Exemploque Deum, quibus accessurus & ipse est,
 Cum pœnæ veniâ plura roganda petam.
 Si numeres anno soles & nebula toto,
 Invenies nitidum sæpius isse diem.
 Ergò nè nimium nostrâ letere ruinâ ;
 Restitui quondam me quoque posse puta :
 Posse puta fieri, lenito Principe, vultus
 ut videas mediâ triis in urbe meos ;
 utque ego te videam causâ graviore figatu m
 Hæc sunt à primis proxima vota meis.

Dies fereni
 plures
 quam ne-
 bulosi.

ELEGIA X.

Cur amici cuiusdam nomen non ponat in
 carminibus suis.

O *Tua si sincere in nostris nomina poni*
Carminibus, positus quàm mihi sæpe fores ?
Te canerem solum meriti memor, inq; libellis
Crevisset siccæ te pagina nulla meis.
Quid tibi deberem, totâ sciretur in urbe ;
Exul in amissâ si tamen urbe legor :
Te præsens mitem nosset, te senior ætas ;
Scripta vetustatem si modò nostra ferant.
Nec tibi cessaret doctus benedicere lector :
Hic te, servato vate, maneret honor.
Causa is est primum munus, quod ducimus auras :
Gratia post magnos est tibi habenda Deos.
Ille dedit vitam : tu, quam dedit ipse, tueris,
Et facis accepto munere posse frui.
Cumque per rho reret casus pars maxima nostros,
Pars etiam credi pertimuisse velit,
Naufragiumq; meum tumulo spectaret ab alto ;
Nec dederit nanti per freta sæva manum :
Seminecem Stygiâ retrocâsti solus ab undâ ;
Hoc quoq; quod memores possumus esse, tuum est.
Dii tibi se tribuant cum Cære semper amicos !
Non pot' it votum plenius esse meum.
Hæc meus argutis, si tu patiare, libellis
Poneret in multâ luce videnda labor.

Dare vitam
 & tueri.

a Lucian-
tem.

Nunc quoq; jam quamvis est iussa quiescere, quint:
Nominet invitum, vix mea mula tenet:
utque canem, pavide nactum vestigia cervæ,
a Latrantem frustra copula dura tenet:
utque fores nondum reserati carceris acer
Nunc pede, nunc ipsâ fronte lacessit equus:
Sic mea lege datâ vineta atque inclusa Thalia
Per titulum vititi nominis ire cupit,
Nè tamen officio memoris ledaris amici,
Parebo jussis (parce timere) tuis.
At non pare em, si non meminisse patares:
Hoc, quod non prohibet vox tua, gratus ero.
b Solare. Dumq; (quod ô breve sit !) lumen b vitale videbo,
Serviet officio spiritus iste tuo.

ELEGIA XI.

Exilium
triennale.

Queritur se jam triennium exulare in Ponto.

U^T sumus in Ponto, ter frigore constitit Ister;
Facta est Euxini d'ra ter unda maris.
At mihi jam videor patriâ procul esse tot annis;
Dardana quot Graio Troja sub hoste fuit.
Stare patet, adeo procedunt tempora tardè;
Et peragit lentis passibus annus iter.
Nec mihi solstitium quicquam de noctibus aufert:
Efficit angustos nec mihi brama dies.
Scilicet in nobis verum natura novata est,
Cumque meis curis omnia longa facit.

Littus
Axenum.

An peragext solitos communia tempora motus,
Suntque magis vitæ tempora longa meæ?
Quem tenet Euxinus mendax cognomine Pontus,
Et Scythici verè terra sinistra freti.
Iam meræ circum gentes fera bella minantur;
Quæ, nisi de raptò, vivere turpe putant.
Nil extra tutum est, tumultus descendit ipse
Mœnibus exiguis, ingentiq; loci.
Quod minimè credas; ut ares, densissimus hostis
Advolat, & prædam vix bene visus agit.
Sæpe intra muros, clausis venientia portis,
Per medias legimus noxia tela vias.
Est igitur varus, qui jam colere audeat; isque,
Hac arat infelix, hac tenet arma manu.

Sub galeâ pastor junctis pice cantat avenis :

Próque lupo pavida bella videntur oves,
Vix ópe castelli defendimur; & tam n intus

Mista facit Graiis barbara tu ha metum.

Quippe simul, nobiscum habitat discrimine nullo

Barbarus, & tecti plus quo me parte tenet.

Quos ut non timeas, possis odisse videndo

Pellibus & longâ a tempora tecta comâ.

Hos quoque, qui geniti Graiâ creduntur ab urbe,

Pro patrio cultu Persica brachia tegit.

Exercent illi sociæ commercia linguae;

Per gestum res est significanda mihi.

Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli;

Derident stolidi verba Latina Getæ:

Méque palam de me tutò malè saepe loquuntur:

Forsthan objiciunt exiliúmque mihi.

utque sit, in me aliquid, si quid dicentibus illis

Abauerim quoties, adau rim me, putant.

Adde, quòd injustum rigido jus dicitur ense;

Dantur & in medio vulnera saepe fo o.

O duram Lachrya, quæ tam grave sydus habenti

Fila dedit vitæ non breviora meâ!

Quòd patriæ vultu, Vestroque caremus amici,

Quòd sic in Scythicis gentibus esse quor;

utraq; pœra gavis: merni tam n urbe carere,

Non merni tali fo sitan esse loco.

Quid loquor, ab demens; ipsam quo; perdere vitam

Cæsaris offeaso numine dignus eram.

Barbara
Græcis
permixta.

a corpora.

Ovidius
gestu locu-
tus.

Jus arma-
tum.

ELEGIA XII.

Ad uxorem, quòd quidam eam exulis uxor m
vccâisset.

Quòd te nescio quis per iung'a dixerit esse

Exulis uxorem, littera quæta tua est.

Indolui, non tam mea anòd fortuna malè auit,

Qui jam consueti fortiter esse miser:

Quàm quia, cui minime vellem, sum causa pudoris

Tique reor nostris erubuisse malis.

Perfer, & obdura; multo graviora tuissi,

Eripuit cum me Principis ira tibi.

Fal-

Fallitur iste tamen, quo j. di e nominor extit:

Mollior est culpa n. pœna secuta meam.

*Maxima pœna mihi est ipsum offendisse; priuſque
Verisset mallem fueris hora mihi.*

*Quassa quiden nostra est, non mersa, nec obruta navis;
ut que caret portu, sic tamen extat aquis.*

Nec vitam, nec opes, nec jus tibi civis ademit,

Qui merui viri perdere cuncta meo.

Sed quia peccato facinus non adsuit ullum,

Nil nisi me patriis jussit abesse focis.

utq; aliis, quorum numerum comprehendere non est,

Cæsareum nomen sit mihi mite fuit.

Ipsi relegati, non exulis vitæ in me

Novine: tanta suo iudice causa mea est.

*Jure igitur laudes, Cæsar, pro parte virili
Carmina nostra tuas qualiacunque canunt:*

Jure Deos, ut adhuc cœli tibi limina claudant,

Tegre velint sine se, conprecor, esse a Deum:

Optat idem populus: sed ut in mare flumina vastum,

Sic solet exiguae c. rre rivus aque.

At tu fortunam, cujus vocor ex lab ore,

No. inc. mendaci pœce gravare meam.

ELEGIA XIII.

*Ad amicum, qui monebat ut exilium carmi-
nibus oblectaret.*

Scribis ut oblectem studio lacryabile tempus,

Nè pereant turpi c. t. ora nostra situ.

Difficile est q. od. amico, mores, quia carmina latum

Sunt opus, & pacem mentis habere volunt:

Nostra per adversas agitur fortuna procellas;

Sorte nec ulla mea tristitia esse potest.

Exigi, ut Priamus natorum in fanere b. plaudat;

Et Niobe festos durat ut orba horo.

Luctibus, an studio vid. or. debere tenei,

Solus in extremos jussus abire Gatas?

De. licet invalido pectus mihi robore fultum,

Fama refert Anxi qualis fuisse reo:

Fracta cadet tanta sapientia mole ruinae:

Plus valet humanis viribus ira Dei.

Nihil ad-
emptum
Ovidio
nisi jus
urbis.

a diu.

b ludat.

Ira Dei.

Ille senex, dictus sapiens ab Apolline, nullum
 Scribere in hoc casu sustinisset opus.
 ut veniant patriæ, veniant oblitia nostri;
 Omnis & admissi sensus abesse queat:
 At timor officio fungi vetat ipse quictor,
 Cinctus ab innumero me tenet hoste locus.
 Adde, quod ingenium longa rubigine læsum
 Torpet, & est multò, quàm fuit antè, minus.
 Fertilis, assiduo si non renovetur aratro,
 Nil nisi cum spinis gramen habebit a humus.
 Tempore qui longo steterit, malè currit, & inter
 Carceribus missos ultimus ibit, equus.
 Vertitur in teneram cariem, rimisque dehiscit,
 Siqua diu solitis cymba vacavit aquis.
 Me quoque despero (fuerim cum parvus & antè)
 Illi, qui fueram, posse redire parem.
 Contudit ingenium patientia longa malorum:
 Et pars antiqui nulla vigoris adest.
 Sæpe tam n nobis, ut nunc quoque, sumpta tabella est,
 Inque suos volui cogere verba pedes:
 Carmina scripta mihi sunt nulla, aut, qualia cernis,
 Digna sui domini tempore, digna loco.
 Denique, NO N parvas animo dat gloria vires:
 Et fama facit pectora laudis amor.
 Nominis & famæ quondam fulgore trahabar,
 Dum tulit antennis aura secunda meas.
 Non ad id est bene nunc, ut sit mihi gloria curæ:
 Si liceat, nulli cognitus esse velim.
 At, quia cesserunt primò bene carmina, s ades
 Scribere, successus ut siquar ipse meos?
 Pace, rogem, vestrà liceat dixisse, Sorores,
 Vos estis nostræ maxima cautio.
 utque dedit iustas tauri fabricator aheni,
 Sic ero do pœnas artibus ipse meis.
 Nil mihi debebat cum versibus amplius esse;
 Sed fugerim meridè naufragus omne fretum.
 At puto, si dexens studium fatale retentem,
 Hic mihi præbebit carminis arma locus.
 Non liber hic ullus, non qui mihi commodet aurem,
 Verbaque significant quid mea, nòrit, adest.

Ingenium
 etiam ru-
 bigo occu-
 pat.
 a ager.

Facundia
 laudis a-
 mor facun-
 dos facit

Perillus.

a Omnia
quæ pos-
sunt plena
timore
sonant.
b Naso Ge-
ticam lin-
guam cal-
luit.

Omnia barbariæ loca sunt, vocisque ferinæ ;
a Omnia sunt Getici plena timore soni.
Ipse mihi videor jam dididicisse Latine,
Jam didici b Geticæ Sarmaticæque loqui.
Nec tamen, ut verum fatear tibi, nostra tenei
A componendo carmine Musa potest.
Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos;
Exitus est studii parva favilla mei.
Nec poss' m, & cupio non ullos ducere versus:
Positur idcirco noster in igne labor.
Nec, nisi pars casu flammis erepta dolove,
Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
Sic utinam, quæ nil metuentem tale magistrum
Perdidit, in cineres ars mea versa foret.

ELEGIA XIV.

Ad amicum, quod literas non daret cum
faceret cætera.

Hanc tuus è Getico mittit tibi Naso salstem ;
Mittere si quisquam, quo caret ipse, potest.
Ager enim traxi contagia corpore mentis,
Libera tormento pars mihi nequa vacet.
Perque dies multos lateris cruciatibus uror ;
Sic quomè non modico frigore læsit hyems.
Si tamen iſe valis, aliquâ nos parte valemus :
Quæ me mea est humeris fulta ruina tuis.
Qui mihi cum dederis ingentia pignora, cumque
Per numeros omnes hōc tuare caput :
Quod tua me varò solatur epistola, peccas ;
Rem me piam præstas, & mihi verba negas.
Hoc, precor, emenda : quod si correxeris unum,
Nullas in cœlegio corpore necius erit.
Pluribus accusem, fieri nisi posset ut ad me
Litera non veniat, missa sit illa tamen.
Dii faciant ut sit emendata nostra querela,
Teque putem talso non me rinisse mei.
Quod precor est liquet : neque enim mutabile robur
Credere nefas est pectoris esse tui.
Cara priù gelido d fiat absinthia Ponto,
Et carcat dulci Trinaeis Hybla thyro ;

Immemorem quàm te quisquam convincat amici :

Non ità sunt sati stamina nigra mei.

Tu tamen, ut falsæ possis quoq; pellere culpæ
Crimina ; quod non es, nè videre, cave.

utque solebamus consumere longa loquendo

Tempora, sermone deficiente die :

Sic ferat ac referat tacitas nunc littera voces,

Et paragent linguæ charta manusque vices.

Quod tibi nè nimium videar diffidere, sitque

Versibus hoc paucis admonuisse satis :

Accipe, quo semper finitur epistola verbo,

Atq; meis distent ut tua fata, vale.

ELEGIA XV.

Ad uxorem, quòd suis libris sit æterna.

Quanta tibi dederim nostris monumenta libellis,

O mihi me conjux charior ipsa, vides.

Detrahat auctori multum fortuna licebit ;

Tu tamen ingenio clara ferere meo.

Dùmque legar, pariter mecum tua fama legetur :

Non potes in mæstos omnis abire rogos.

Cùmque viri casu possis miseraunda videri,

Invenies aliquas, quæ quod es, esse velint ;

Quæ te, nostrorum cum sis in parte malorum,

Felicem dicant, invideantq; tibi.

Non ego, divitias dando, tibi plura dedissem :

DIVITIS ad manes nil feret umbra suos.

Perpetui fructum donavi nominis ; idque,

Quo dare nilpotui munere majus, habes.

Adde, quòd & rerum sola es tutela mearum,

Ad te non parvi venit honoris onus :

Quòd nunquam vox est de te mea muta, tuiq;

Judicii debet esse superba viri.

Quæ nè quis posset temeraria dicere, persta ;

Et pariter serva meq; piàmq; fidem.

Nam tua, dum stetit, turpi sine crimine mansit,

Et tantum probitas irreprehensa fuit.

Pars eadem nostrâ nunc est tibi facta ruinâ :

Conspicuum virtus hæc tua ponat opus.

ESSE bonam facile est, ubi, quod vetat esse, remotum est,

Ac nihil officii nupta quod obset habet.

Nigra stamina.

Divitiæ ad
inferos
non Perve-
niunt.

vera ami-
citia.

a Siqua ta-
men pretii
sibi merces
ipsa petita
est.

Fides Pe-
nelopes.

b At nece
nil opus
est ; Fide
opus est er-
ga amicos.

Cum Deus intonuit, non se subducere nimbo ;

Id demum est pietas, id socialis amor.

RARA quidem est virtus, quam non fortuna gubernat ;

Quae maneat stabili, cum fugit illa, pede.

a Si tamen est pretium cui virtus ipsa petita ;

Inq ; parum letis ardua rebus adstet :

Si tempus num. res, per secula nulla tacetur ,

Et loca mirantur quae patet orbis iter.

Aspicias ut longo teneat laudabilis aevo

Nomen inextinctum Penelopea fides ;

Cernis ut Admeti cantetur & HecTORis uxor ?

Ausq ; in accensos Hippias ire rogos ?

ut vivat famam conjugis Phylaceia, cujus

Iliacam primo vir pede pressit humum ;

b Nil opus est morte pro me ; sed amore fideque :

Non ex difficili fama petenda tibi est.

Nec te credideris, quia non facis ista, moneri :

Vela damus, quamvis remige puppis eat.

QUI monet ut facias, quod jam facis, ille monendo

Laudat, & hortatu comprobata acta suo.

FINIS.

Richard Parmynter
his Poete

1692

Coastis ueritatem can viderit ita
in uisibilibus a sword and for
death before the eyes of these
men whose manners direct an
speech can not prevail his
love

Ille qui iubet ut eam metales
loco, quod longinquo ^{habent} ~~habent~~, et
ubi rotaga alliant terram et
aerem, sunt causa mei mali;
si igitur rogabit uditum, tale
vultu
si igitur desiderio nil maius spero
vult confidere desiderium,

it
an
L
p

270
L

D.P.
H.B.
1692